...БУЛТАДАА ҺУНГАЛТАДА ХАБААДАЯ!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 64 (11967)

1969 оной мартын 16, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

АРАДАЙ ЗОЛ ЖАРГАЛАЙ ТҮЛӨӨ!

...Э ХҮН ШЭНГЕЭР...

...хайрлагты!» гэһэн уряал дээрээ толоруулһан, хүхюун ...шүүлһэн һунгуулиин участогуудай үүдэн мүнөөдэр үг...часта үргэнөөр сэлигдэө. Һунгуулиин комиссинуудай тү...нютагай Соведүүдые һунгаха бүгэдэ арадай һайндэрөөр ...аршалба.

...Совет оронойимнай бүхы арадууд, тэрэ тоодо манай Буряа...й ажалшад, энэ баяр баясхаланта үдэрые — городуудаи, ...Улаан-Үдэ хотодохи районуудай, сельскэ сомоной болон ...алшадай депутадуудай Соведүүдые һунгаха үдэрые ажа...лтануудаар тэмдэглэхын түлөө социалис мүрысөөнэи ...бадаруулаа. Республикымнай промышленна предприяти...ээдэ, Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын завод, ...фабрика, авиационно, «Теплоприбор» заводууд болон ...тивууд продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха хоёр һарын...лтатайгаар дүүргээд, нэгэдэхи кварталай түсэб болзор...бэелүүлхэнь. Мүн хүдөөгэй ажалшад жэлэй эхинһээ малай ...дээшэлүүлхэ, гүрэндэ худалдаха түсэб даабаринуудаа ...оролдонод. Мартын 1-нэй мэдээгээр, Захааминай ай...над гүрэндэ һү худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа даа...роцент, мяха — 102 процент дүүргэө. Тэрэшэлэн Баргажа...малшад гурба һарынгаа түсэбые һү худалдалгаар — ...— 114 процентдэ болзорһоо урид хүргөө. Улаан-Үдын ...Үдын, Яруунын аймагуудай колхоз, совхозууд Эхэ орон...тушааха нэгэдэхи кварталай түсэб һунгалтын үдэрэй урда ...гүргэбэ. Ажахынуудайнгаа гол һалбариин ажал хүгжөөхэ, ...тада һайса бэлдэхын тула бүхы хүсэ шадабаряа эл...лэй.

...та бүхэниие ажалай шэнэ туйлалтануудаар угтадаг һайн ...алтай болоһон совет хүнүүд мүнөөдэр нютагай Соведүү...үүдые һунгахадаа, ажалай шэнэ амжалтын түлөө, Эхэ ...экономикын, соёл культурын улам түргэнөөр хүгжэхын ...р дуугаа үгэхэнь гээшэ.

...засаг түрынгөө түлөө һунгагшадай үндэр дуугаа үгэхэ ...эрхэ байдал хангагдаа. Республикын хото, хүдөө нюта...һунгуулиин бүхы 650 участогай алинданьшье оробол, буу...ой үбгэд, хүгшэд, хуулиин наһа һаяхан гүйсэһэн хүбүүд, ...үндэһэ яһатан бултадаа нэгэн хүсэл бодолтой бай...ат, һайндэрэйхеэр хубсаланхай, омог дорюун, хүхюун ...үүдтэй ушархат. Энэньшье ойлгосотой. Һунгаха, һунгуул...эрхэтэй, жаргалта совет хүнүүд нютагай Соведүүдые ...унгажа байхадаа, суг үдэһэн, хамта хүдэлдэг, үнэн сэхэ ...угаа үгэхээ ерэхэдээ, бахархан, хүхингүй яахаб!

...ымнай нютагай Соведүүдтэ хамтадаа 8072 хүн һун...эймнай гурбанай хоёр хубинь хүдэлмэришэд, колхоз...аймнай баялигые алтан гараараа арьбадхагшад, гүрэн ...хараха хүнүүд — хүдэлмэришэд, таряашадай түрүү эти...бүхы кандидадуудай диилэнхи олониинь партийнабэшэ ...процентнь коммунистнууд. Энэ хадаа коммунистнууд ба ...хүнүүдэй бата нэгэдэлэй эли тодо гэршэ болоно бшуу. ...ай Коммунис партияа нягтаар тойрожо жагсанхай байһа...эй бүхы политикые тон халуунаар дэмжэдэг, бодото дээ...ддэг, бэелүүлхээр хододоо бэлэн байдагынь эндэһээ үшөө ...жо. Мүнөөдэр урнануудай дэргэдэ ажалшаднай ошожо, ...үгэхэдөө, ажалай баатарнуудай — хүдэлмэришэд, та...үндын түлөө, хото болон хүдөөгэй халуун холбоо ба...өө, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй бата бэ...й түлөө тэмсэдэг, тэмсэжэ, тэмсэхэшье байһанаа элир...үүлнэ.

...най кандидадуудай хахадынь шахуу эхэнэрнүүд, эдэ...еспублика дотор ажаһуудаг бүхы яһатанай түлөөлэгшэд ...ай аха дүү арадуудай хани халуун холбоо барисаанай бо...та болоно. Мүнөөдэр үндэр дуугаа үгэхэдөө, Совет заса...дэ заяаһан тэгшэ эрхэ сүлөөгөөр, оронойнгоо олон яһатан ...тэз шүнхын хани бэрисаагаар омогорхожо байһанаа мэ...эн.

...р һунгагдажа байгаа Соведүүдэй депутадуудта канди...рбанай хоёр хуби үлүүтэйнь энэнэй урда тээ депутат ...— улад зоной дэбжүүлһэн, ажабайдалай баян дүй дүр...н балигтэй, эдир залуу, түгэлдэр хурса, шэнэ хүсэн бай...рнай — зонойнгоо захяае һайнаар бэелүүлжэ, эрилты ...ха шадаха, ажаһуудалай, ажалай бүхы асуудалнуудые ...хүнүүд!

...р бүхы һунгагшаднай нэгэн хүн шэнгеэр һунгуулиин ...ерэжэ, эрхим хүбүүд, басагадаа нютагайнгаа Соведүүд...хаалантайгаар һунгажа, Эхэ орондоо, Коммунис парти...таа, коммунизм байгуулгын агууехэ хэрэгтэ үнэн бай...дахин харуулха гэжэ батаар найдагдана.

...ЭТЭ НҮХЭДҮҮД, БУЛТАДАА ҺУНГАЛТАДА ХАБАА...

...ДЖИКИСТАНДА ТАРИЛГА ЭХИЛБЭ

...БЕ. (ТАСС). Шанга ..., хэдыхэн үдэрэй ... тайлуулаад, газарай ... эхилээ. Таджи...ишка голдо люцерн... захалба. Республика доторнь бии болгогдоһон «Вахшская-233» сортын люцернэ ехэнхи талмайень эзэлдэг юм. Энэ сортын люцернэ түргөөр болбосордог, гектарһаань 150—160 центнер хүрэтэр үбһэн абтадаг.

СОВЕТ ЗАСАГАЙ ҮРШӨӨЛӨӨР...

АРБА НАЙМА наһан — айдар залуугай хаһа. Би мүнөө жэл хуулита наһаяа гүйсэжэ, анха түрүүнэйхеэ Соведүүдэй һунгуулида хабаадалсабаб. Һуралсаха, ажаллаха, амарха эрхэ — Совет Конституцяар манай хүн бүридэ олгогдоһон. Би эдэниие бодото дээрэнь эдлэһээр үнихэнэйб. 10 классай дунда һургуули түгэсхөөб. Хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ орожо, бүд нэхэгшын мэргэжэлтэй болонхойб. Долоон хоногой хоёр үдэртэнь амарнаб.

Амаралтынгаа үдэртэ, ажалһаа сүлөө сагтаа наадаха, сэнгэхэ, эрдэмээ дээшэлүүлхэ, кино, театр хараха — эдэ бүгэдэ бүрин хангагданхай. Фабрикымнай дэргэдэхи Соёлой байшанда кино, концерт, наада үдэр бүришье хараха аргатайбди. Эндэмнай спортын, уран һайханай болон бусад кружогууд ажаллана. Хүдэлмэришэдэй эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һургуулинууд фабрикымнай дэргэдэ саг үргэлжэ хүдэлдэг юм.

ҺУНГАХА, ҺУНГАГДАХА эрхэ совет гражданин бүхэндэ олгогдонхой. Эдэ хүндэтэ эрхээ баһал дүүрэнээр эдлэнэбди. Гансал манай фабрикын хүдэлмэришэдэй дундаһаа Улаан-Үдын городской Соведтэ — 4, Октябрьска районой Соведтэ 5 хүниие депутадуудаар һунгаха байнабди. Эдэнэр бүгэдэ манай фабрикын түрүүшүүл, олоной хэрэгтэ оролдосотой, ажалшадай найдабариие харюулжа шадаха хүнүүд. Жэшээлхэдэ, РСФСР-эй габьяата уралан нарижуулагша, токарьнуудай бригадир И. К. Иванов, фабрикын суута хүдэлмэришэн, Ленинэй ордента Д. К. Тумурова, ээрэлгын цехэй хүдэлмэришэд Л. А. Нестерова, Е. С. Калашникова болон бусад. Эдэнэрые манай фабрикын хүдэлмэришэн бүхэн һайн мэдэхэ, эдэнэй түлөө дуугаа баяртайгаар үгэхэнь лабтай.

Би энэ һунгалтада түрүүшынхеэ хабаадажа байбашье, Совет конституцяар олгогдоһон үргэн эрхэ сүлөөгөө бүрин дүүрэнээр эдлэжэ байһандаа баяртайб. Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада ерэжэ, хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ ороһоор оройдоол найма һара болооб. Тиигэбэшье энэ үе соо ахамад нүхэдэй, мэргэжэлтэдэй туһаламжаар бүд нэхэгшын мэргэжэл шадабарида һураабб.

Ленин багшын байгуулһан Коммунис партиин. Совет засагай ашаар олгогдоһон үргэн эрхэ сүлөөгөө совет арад бүрин дүүрэнээр эдлэжэ, золтой жаргалтай ажаһуунa, ажаллана. Ашата багшынгаа 100 жэлэй ойе ажал хүдэлмэриин эрхим амжалтаар угтахын тулада манай фабрикын коллектив бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ хам оролсонхой.

Люба МАЛЬКОВИЧ,
бүд нэхэгшэ.

Шираб НИМБУЕВ

ХААНАШЬЕ—ХАЛИМА ЖАРГАЛ

(Һунгажа байхадаа)

Ашата партиин юрөөлтэй,
Арюун, гүнзэгы удхатай
Бюллетень баряад, омогорхон
Байнаб. Баясана сэдьхэлни.
Бюллетениим нэбтэ гэрэлтэн
Байна Совет оромни.

Хаанашье — халима жаргал,
Хаанашье — амгалан ажал.

Баярта дуунууд долгилно,
Баранай сэдьхэл баясуулан.
Одо мүшэд тээшэ
Онгосонууд ниидэнэ.
Улаан тугуудаа толоруулан,
Пароходууд тамарна.
Үргэн ута каналаар
Арюун уһан мэлмэрнэ.
Үнгэ бүриин таряагаар
Шэнэ дайда һалбарна.

Хаанашье — халима жаргал,
Хаанашье — амгалан ажал.

Аха ехэ академик
Атомай хүсэ ургална,
Арад зоной жаргалда
Зорюулан тэрэнээ хэрэглэнэ.
Аба түрэл оронoo
Баяжуулхын түлөө тэмсэнэ.

Хаанашье — халима жаргал,
Хаанашье — амгалан ажал.

Эрэлхэг хоёр баатаршуул —
Эжэл нлаг залуушуул
Шэнэ газарта, фермэдэ,
Түрэеэ хэжэ түбхинэнэ,
Шэнэхэн гэрһээ сэнхирхэн
Түрүүшын утаа бурьюулна.

Хаанашье — халима жаргал,
Хаанашье — амгалан ажал.

Залуухан эхэ
Хөөрхэн хүүгээ өөгшөөнэ,
Захагүй ехэ
Жаргалтайдаа баясана.
Үнеэшэн басаган
Үүлтэртэ тугал эльбэнэ.
Хонишон хүбүүн
Хойто майлада дуулана.

Хаанашье — халима жаргал,
Хаанашье — амгалан ажал.

Улаан галстугтай,
Урихан шарайтай
Багашуул шууялдан,
Бахархажа гүйлдэнэ,
Ханатараа энеэлдэн,
Халтиржа наадана...

Хаанашье — халима жаргал,
Хаанашье — амгалан ажал.

Хамаг бүхы жаргалнай,
Халима дүүрэн баярнай
Шамһаа сэхэ ерэнхэй,
Ашата түрэл партимнай!
Аба түрэл оронойнгоо
Алдар солынь арьбадхан,
Зориг түгэс арадтайгаа
Жаргал золынь зузаадхан,
Улам улам алдаршыш,
Улам улам батажыш!

ХУРЬГАД ХЭР АБТАНАБ?

Республикын колхоз, совхозуудта хонидой түлэй ямараар абтажа байһан тухай

1969 оной мартын 10-най мэдээн.

Аймагууд	бүхэдөө хурьгадаа абтаһаниинь (мянган толгойгоор)	абтаһан хурьгадай гарзалһаниинь (процентээр)	хурьгалан бүхидөө гарза хоролтодо оронолнинь (проц.)
Баргажанай	35,0	0.5	1,9
Бэшүүрэй	39.8	1.3	4.0
Зэдын	104,6	1,6	4.5
Яруунын	43.6	2,1	4,3
Загарайн	18.5	1.3	3,7
Захааминай	16.7	0.7	1,7
Хяагтын	45.6	1.6	4,6
Хэжэнгын	343.6	1.1	2.7
Мухар-Шэбэрэй	66,3	0.6	2,4
Сэлэнгын	47.9	1.8	5.2
Ахын	3.7	0.5	2.2
Түнхэнэй	9.9.	2,0	4.2
Улаан-Үдын	25.9	0.8	2,3
Хориин	32.3	0.9	2,8

Мартын түрүүшын арбан хоногто үшөө 38,2 мянган хурьгад абтаба. Тиигэжэ колхоз, совхозуудтамнай мүнөө бүхыдөө 533,4 мянган хурьган абтаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 33 мянган хурьган олоор абтаад байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ зарим ажахынуудта, олохон отарануудта хонидой түл абалга гол түлэб дүүрээд, хонишод бүхы хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхын түлөө бүхы анхаралаа хандуулжа байна. Республика доторнай үшөө 200 мянган хурьгад абтахаар хүлеэгдэнэ. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагта 41 мянган, Баргажанда — 32, Зэдэдэ — 31, Мухар-Шэбэртэ — 25, Хяагтада — 18 мянган хурьган үшөө абтаха байна.

Хэрбээ үбэлэй түрүүшын хоёр һарада хонидой түлэг түрэжэ байхада хурьгад яһала гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэжэ байһан һаа, энэ декабриин түрүүшын 10 хоногто хурьгадай гарзалхань олошороод байна. Илангаяа Сэлэнгын, Хориин, Хяагтын, Бэшүүрэй аймагуудта абтаһан хурьгадай нилээд олохон процентнь гарзалаа. Мэргэжэлтэд, нэн түрүүн ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй, хонишодойшье түрэхэ хонидой харууһалгада анхаралаа үшөөл багаар табидаг дээрэһээ олохон хонид хурьга хаяна, үхэһэн хурьга гаргана.

Хабартаа сагай уларилай тогтуурингүй байха, ходо һалхилха, заримандаа хагсуу хүйтэн болохо, саһа бордоһо хаяха байһаниие хараадэ абажа, хурьгадаа илангаяа нарин һайнаар харууһалха, мүн түрэхэ хонидоо зүбөөр эдеэлүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха шухала.

Ф. ЗУБЕНКО,
Буряадай Хүдөө ажахын министерствын главна зоотехник.

Улаан-Үдын сэмбын фабрикын клубта түхеэрэгдэһэн һунгуулиин 15-дахи участок һунгуулиин үдэрые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаба.

Зураг дээрэ: һунгуулиин участогта.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

Хорото этэгээдүүдтэ хараал шэнгэг

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

Совет Социалис Республикануудай Союзай Правительство Хитадай Арадай Республикын правительствода иигэжэ мэдүүлнэ.

1969 оной мартын 14-дэ Москвагай сагаар 11 час 15 минутада Уссури мүрэн дээрэхи совет газар болохо Даманский олтирогто Хитадай зэбсэгтэ бүлэг солдадууд дахинаа добтолон орохо һэдэлгэ гаргаба. Үглөөдэрынь, мартын 15-да, Хитадай солдадуудай зэбсэгтэ томо отряд эрье шадарһаа артиллери болон миномедой буудалгануудаар дэмжэгдэжэ, олтирогые сахин хамгаалжа байһан совет пограничнингуудта добтолжо ороо, хойшолонгынь — алуулһан, шархатаһан хүнүүд бии. Абтаһан хэмжээнүүдэй ашаар һүйдхэл хэгшэд олтирогһоо намнуулагдан хаюулагдаа. Хитадай засагаархидай шэнэ энэ зэбсэгтэ бүдүүлиг һүйдхэлтэ ааша хүндэ хүшэр хойшолонтой байжа магад.

Нэгэн доро Хитадай Засаг түрын органууд газар тушаа үндэһэгүй, эзэрхэлгын эрилтэ хэхэ гэһэн совет орондо харша ябуулгануудаа бүри эдэбхижүүлнэ. Тиигэжэ совет-хитад гүрэнүүдэй хоорондохи түгшүүрилые шэнээр шангадхахын тула үндэһэ баримта олохые һэдэнэ. Гэршэ баримтануудые бүдүүлигээр хазагайруулжа, тэдэнэр совет-хитад хилэ дээрэ эртын түсэблэгдэһэн, эмхидхэгдэһэн балмад ябуулгануудай түлөө харюусалгаһаа зайлаха һэдэлгэ гаргана.

Хитадай Арадай Республикын правительство энэ оной мартын 2-то Даманский олтирог дээрэ хитадай засагаархидай эмхидхэһэн зэбсэгтэ һүйдхэлтэ аашануудтай дашарамдуулан, советскэ правительствын һануулгаһаа шухала тобшолол хээгүй гэжэ баримтанууд гэршэлнэ. Харин шэнэ харата аашануудые гаргажа үргэлжэлһөөр.

Энэ оной мартын 12-то болоһон совет, хитад хилэ сахигшадай түлөөлэгшэдэй уулзалгын үедэ хитадай хилэ сахидаг Хутоу постын офицер Мао Цзэ-дунай заабарида үндэһэлэн, Даманский олтирог сахин хамгаалжа байдаг совет хилэ сахигшад тушаа зэбсэгтэ хүсэ хэрэглэхэ тухайгаа занажа хэлэһэн байгаа.

Советскэ правительство газар тушаа хитад засагаархидай үндэһэгүй эрилтые эрид шууд буруушаана.

Даманский олтирог — совет газарай таһаршагүй хуби. Энээн тушаа хитад засагаархидай худал хуурмаг үгэнүүд Хитадта, мүн бусад оронуудта олониитын һанал бодолые төөрүүлхэ гэһэн һэдэлгэ мүн болоно.

Советскэ Союзай хилэ нангин ба ойроо хүртэшэгүй гэжэ Советскэ правительство онсо хатуугаар тэмдэглэхэ шухала гээд тоолоно. Совет-хитадай хилэ дээрэ сэрэгэй тулалдаанууд бү болог гэжэ Советскэ Правительство дахинаа мэдүүлнэ. Хитад арадта, хитадай Арадай республикада Советскэ Союз ба КПСС харша ёһоор хандадаг гэһэн Пекинэй пропагандын бүхы шашалдаан оройдоо үндэһэ баримтагүй. Советскэ Союз тулалдаануудые бэдэрнэгүй, харин тэдээнһээ зайсаха бүхы хэмжээнүүдые тэрэ абана.

Гэхэ зуура, хэрбээ СССР-эй хуулита эрхэнүүдэй эбдэгдэхэ болоо һаань, хэрбээ совет газарай ойроо хүртэшэгүйе эбдэхэ һэдэлгын саашадаа гаргагдаад байгаа һаань, Совет Социалис республикануудай Союз, тэрэнэй бүхы арадууд хилээ, газараа эрид шууд хамагаалжа, иимэ һүйдхэлтэ ушарнуудта шанга харюу үгэхэ юм гээд Советскэ Правительство мэдүүлнэ.

Даманский ольторогтохи райондо КНР болон СССР-эй арадуудай хоорондо хүйтэрэлгын оршон байдал зорюута байгуулгада шэглүүлэгдэһэн шэнэ һүйдхэлтэ ааша гаргаһан тушаань хитадай Арадай Республикын правительствада шанга буруушаалга хэхэ зуураа, хитадай засагаархидай иимэ балмад ябуулгануудай хүндэ хүшэр хойшолонгуудай түлөө бүхы харюусалга хитад талада сүм даалгагдаха юм гээд Советскэ Правительство һануулга хэнэ.

Москва хото
1969 оной мартын 15.

СОВЕТСКЭ ДЕЛЕГАЦИ БУДАПЕШТ ОШОХОЁО МОРДОО

Советскэ делегаци Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитедэй хүдэлмэридэ хабаадахын тула мартын 14-дэ Будапешт ошохоёо мордоо. Энэ делегаци КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев (делегациин толгойлогшо), СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, СССР-эй Обороной министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша К. В. Русаков гэгшэдһээ бүридэнэ.

* *

Тус делегациие нүхэд А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, И. В. Капитонов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев болон бусад тушаалтад Киевскэ вокзалһаа үдэшэбэ.

Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша, СССР-эй Обороной министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай маршал И. И. Якубовский, Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник, армиин генерал С. М. Штеменко гэгшэд энэл поездоор Будапешт ошолсоо.

Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй политическэ консультативна комитедые зарлаха тушаа

Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитет байгшэ оной мартын 17-до Будапештдэ зарлагдахань.

КОММУНИСТНУУД БОЛОН ПАРТИЙНАБЭ

ПУБЛИЦИСТИКА

МАҺАЙ ГУДАМЖЫН ХАБАР

Хабар! Табахан үзэгтэй энэ үгые соносоходо, хурсаар ялараһан наран, сэл ногоон набшаяа дэлгэһэн модод, шэнэхэн зүлгэ хэдэрһэн тала, шуугалдан урдаһан гол горхонууд, сэнхир хүхэ уняар, урилдан гүйһэн зэрэлгээн нюдэндэмнай харагдахадал гэдэг.

Хабар! Ургамалта дэлхэйн сэсэглэхэ, шэнээр һалбарха, шэнээр задарха хаһа! Хабар! Шэнэ юумэнэй мүндэлхэ, зүрхэ сэдьхэл балсуулха саг!

Имэ һайхан хаһа бууҗа байна. Хаанашьеб холо бэшэхэн, дүтэлжэ ябаһан Хабарай амисхаал наранай хурса элшээр, һэб һабхан үлеэһэн һалхяар, хүнүүдэй нюдэдтэ хүхюугээр носоһон галхануудаар дамжан ерэбэ бэшэ гү? Имэл сэлмэг амисхаал энэ үглөөгүүр манай СССР орондо мандажа, бүгэдэ арадай һайндэр — һунгалтын баярые асарба.

Мүнөөдэр нютагай Соведүүдые һунгахамнай. Ажал хүдэлмэридөө түрүүлжэ ябаһан, найдамаар, этигэмээр хүнүүдээ депутадта кандидадуудаар дэбжүүлээд, тэдэнэрэйнгээ түлөө дуугаа үгэхэмнай. Гүрэн түрын хэрэгые эрхилэлсэхэ эдэ нүхэдэймнай дунда янза бүриин мэргэжэлтэд, үндэһэ яһатан бүхэнэй түлөөлэгшэд, эхэнэрнүүд бии. Эдэ бүгэдые ойлгожо, хаража байхадаа, манай орон дотор социалис демократиин мандан һалбарһые, хүн зоной аша туһада зорюулагдадагые бодото дээрэнь үзэнэбди. Социалис демократиин аша үрэ эли тодоор харагдана. Манай ороной үндэһэ яһатан бүхэн политическэ, экономическа, соёл культурын, эрдэм наукын талаар айхабтар ехэ хүгжэлтэ абажа шадаа.

Буряад арадайнгаа хүгжэлтын зам тухаи бодомжолхо, тэрэниие дурсаад, баясаха, омогорхохо үе ходо болодог. Мүнөөдэршье, һунгалтын үдэр, трамвайда һуугаад, Үдын урда бэедэхи гэр тээшээ гүйлгэжэ ябахадаа, һайндэрэйхеэр хубсалһан, хүхюутэйгээр алхалалдаһан, энеэлдэһэн хүнүүдые харахадаа, түрэл үйлсэ — Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжаһаа ташха ондоо, бүри танигдашагүй, аяар холын нэгэ гудамжа тухай уншаһанаа һанаад орхиноб. Юуб гэхэдэ, «Вашингтон. 14-дэхи гудамжаар аяншалга» гэһэн статья соо хэлэгдэһэн нэгэ хэды баримтанууд минии сэдьхэл хүлгүүлээ һэн. Хото бүхэндэ 14-дэхи гудамжа бии. Зүгөөр минии Улаан-Үдын, Үдэ мүрэнэй урда бэедэхи үйлсэнүүдэй нэгэн, 14-дэхи гудамжада би өөрөө ажаһуудаг хадаа ехээр гайхаһан, дайрагдаһан, хайрлаһан, зэбүүрхэһэншье байжа болооб. Би һунгаха эрхэтэй буряад хүбүүн түрэл үйлсэ — Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжадаа түмэр хүлэгөөр гүйлгэжэ ороноб. Танигдаагүй, холын хото баһал һанаандам ябана...

Вашингтон... Америкын нийслэл хото. Эндэ ерэһэн туристнууд 14-дэхи гудамжые зорюута ошожо харадаг. Зүгөөр ехэнхинь хүсэд дуунһатарнь ябангүй бусашадаг. Юуб гэхэдэ, США-гай эгээл муухай, эгээл үгытэй гудамжа энэ болоно бшуу. 14-дэхи үйлсые хараһан вице-президент Агню иигэжэ хэлээ юм гэдэг: «Энэл үйлсые хараһан хүн бүхы тамые үзэоб гэжэ ойлгог».

Улаан-Үдэ... СССР-эй хотонуудай нэгэн. РСФСР-эй нэгэ бүлэ — Буряадай АССР-эй нийслэл хото. Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжа. Хоёр жэлэй саада тээ энээгүүрнай ябаһан харнин айлшад, Бельгиин кинематографистнууд манай гудамжые магтаһан юм: «Энэ гудамжые хараһан хүн буряадуудай хэды шэнээн урган хүгжэһые ойлгохо».

Вашингтон... 14-дэхи гудамжын гэрнүүд бултадаа сагаан эздэй мэдэлдэ. Зүгөөр, хаб хара болошоһон, арай шамай аһалдажа байһан эдэ урсанууд соонь негрнүүд ажаһууна. Эндэ хонодог сагаан хүниие харахагүйт. Үдэрынь эндээ хүдэлөөд, городой захадахи гэрнүүдтээ тэдэнэр үдэшэндөө харишана. Хара шарайта негрнүүдэй байранууд ямар гээшэб! Үхэр хулганаан, үбшэ хабшан тэндэ бусалжа байдаг...

Улаан-Үдэ... Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжые, хүнүүд, харагты! Табан дабхар гэрнүүдэй нэмжээн. Һаруул, ялагар гоё байранууд соо ород, буряад, украин, еврей, татар, мүн бэшэшье яһатанай түлөөлэгшэд эбтэй эетэй ажаһууна.

Вашингтон... 14-дэхи гудамжын магазинуудта сагаан шарайтай хүнүүд хүдэлнэ. Нэгэшье негрые харахагүйт. Хара шарайтайшуулай магазин, столово гээд амяараа харагдадаг. Тойруулан бариһан түмэр хашааһаа саашаа гараха эрхэгүй негрнүүд сагаан эздээ үзэн ядана. Гурба дахин үнэтэй болоһон эдеэ хоол, эд бараас яахашье аргагүйдэхэдөө худалдажа абана.

Улаан-Үдэ... Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжын аман дээрэ оршоһон «Худалдаа наймаанай байшанда» ороё. Эдээ хоолой, эд бараанай магазинууд, кафе... Шэл бетоноор бариһан хоёр дабхар гэр соо залуухан ород, буряад, украин басагадууд энеэбхилэлдэн, хүн зонойнгоо эрилтые һайнаар хангахын түлөө оролдожо байнад. Сагаан, шара, хүрин шарайтайшье хүнүүд эндэ хүдэлнэ. Хүн бүхэниие урин дулааханаар хангана.

Вашингтон... 14-дэхи гудамжын гетто соо больница, поликлиника гээшые харахагүйт. 1967 оной июль һарада болоһон үйлэ хэрэгүүдэй үедэ түймэртэ шаташаһан гэрнүүд... Һуугуули гэжэ байхагүй. Байгаашье һаань, үлэн хооһон, үлдэжэ дааража ябаһан негр үхибүүд ягаад һуралтайб. Тиигээдшье сагаан шарайтай хүүгэдтэй суг һураха эрхэ тэдээндэш үгы һэмнай.

Улаан-Үдэ... Манай гудамжа-барилгын үйлсэ. Зүүн Сибиринн соёлой дээдэ һургуулиин дүрбэн дабхар, мантан томо ордон бодожо байна. Ороной зүг бүхэнһөө ерэһэн хүбүүд, басагад суг һурахань. 20-дохи, 35-дахи, 49-дэхи һургуулинуудай сонхонуудта хабарай наран наадана, хүүгэдэй хүхюу энеэдэн ханхинана. Республиканска больницын үндэр гэрнүүдэй ербылдэхэ харагдана. Буряад, ород, ямаршье яһанай хүнэй элүүр энхые тэндэ сахина, үбшэнэй аюулһаа тэндэ абарна.

Вашингтон... 1968 оной апрелиин 5. Өөһэдынгөө эрхын түлөө бодоһон, ажаһуудалаа һайжаруулхын түлөө эрилтэ хэһэн негрнүүдые 13 мянган солдадууд буудаба, сохибо, намнаба. 14-дэхи гудамжада 19 негр алуулжа, 1190 хүн шархатаба. Һунгаха эрхэгүй, жаргаха эрхэгүй негр яһатан иигэжэ ажаһууна. 14-дэхи гудамжадал адли үйлсэнүүд США... дыб даа?! Олон лэ ёһотой. Тоолошогүй...

Улаан-Үдэ... Һайндэрэйхеэр хуб... нүүд, элдэб яһатанай түлөөлэгшэд Тер... гай нэрэмжэтэ гудамжада гараба... ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ... сэмбын фабрикын клуб, 35-дахи, 20-... дэхи һургуулинууд, һунгуулиин ... тээшэ тэдэнэр субана. Иигэжэ мүн... вет хүнүүднай өөһэдынгөө эрхэ сү... жаргал, һайхан ерээдүйн түлөө дуу... Иимэ баяртай, золтой хүнүүдые ... һан гудамжанууд Улаан-Үдэ, Бур... СССР дотор олон даа. Тоолошогүй!

Трамваймни һүүлшынгээ бууд... рэжэ ерэбэ. Урдамни — СССР-эй... нуудай академиин Зүүн Сибириин ... Буряадай филиалай ута гэгшын орд... харагдаба. Буряадай филиал! Омогоо... нэл! Республикадамнай соёл бол... эрдэм наука хүгжөөл юм байна! ... хотын 14-дэхи гудамжын адагта ... хараха гүт? Үгы даа.

Буряадай нийслэл хотын нэгэ гу... иимэ хүгжэнги, һалбаранги, жаргал... ушар хадаа социалис демократиин ... болоно бэшэ аал?

...Хабарай наран хурсаар шарана... ажаһуудаг Терешковагай нэрэмжэтэ... шэнэ баяраар халина. Улаан шара... нууд хүхюутэйгөөр наяралдана. Хү... матайгаар хөөрэлдэнэ. Зүб даа. Нюта... ведүүдтэ эрхим нүхэдөө депутадаар ... этигэл найдабарияа олгоһондоо баяр... гээдшье арадай һунгамалнууд, ажал... шуул, янза бүриин мэргэжэлтэд ма... жануудта мүнхэ Хабарай мандахын т... дохол даа! Үнэн зүрхэнһөө, бэеэ г... тэмсэхэ!

Г. ДАШАБ...

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

Манай социалис гүрэнэй политическэ үндэһэ һуури болодог ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй эхин шатань — сельскэ, поселково Соведүүд хадаа арад зондо тон дүтэ, эрхэтэдэй эгээл олоор түлөөлэгшэдөө эльгэдэг засагай зургаанууд байһыень мүнөөдэр үнгэржэ байгаа һунгалта үшөө дахин эли тодоор гэршэлнэ. Тиин холуур ошонгүй, манай сомондохи байдалһаа нэгэ тэды жэшээ баримтануудые абаад үзэе.

Засаг түрэеэ һунгаха үдэрые хүндэтэйгөөр хүлеэн угтажа, энэ бүгэдэ арадай һайндэрые ажалай дэбжэлтэ, амжалтаар угтаха гэһэн хүсэл совет хүнүүдэй заншалта ёһо болонхой. Манай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд, «Сельхозтехника» гэжэ нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, Сульфат станциин түмэр замшад, Ардасанай леспромхозой модо отологшод январь, февраль һаранууд та хараалһан түсэб, даабаринуудаа үлүүлэн дүүргээ.

Хабарай тарилгада хүдөө ажахын машинануудые заһабарилан бэлдэхэ, үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ, сабшалан хадалан дээрэ тошон халяаха, наг шэбхэ гаргаха талаар хараалһан түсэб, графигаа «Сельхозтехникын» нэгэдэл, колхоз саг болзор соонь бэелүүлнэ. Малай үбэлжэлгэ, түл түрэсэ абалган яһала һайн үнгэргэгдэжэ байна. Амжаһан, туйлаһан хэрэгүүдээ улам саашадань арьоадхажа, манай сомоной ажалшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, түсэбтэ табан жэлые болзорһоонь урид бэелүүлхэ гэһэн социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө шармайн оролдонод.

Һунгалтада бэлэдхэхэ талаар сомоноймнай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэйнь ябуулһан эмхидхэлэй-ниитэ хүдэлмэридэ ажалшад тон эдэбхитэйгээр хабаадаа. Һунгуулиин округууд, участогуудые байгуулха, комиссинуудайнь гэшүүдые һунган томилхо, аймагай болон сомоной Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлһэн ажалшадай хамтын суглаанууд, һунгагшадтаяа кандидадуудай уулзалганууд үндэр хэмжээндэ үнгэрөө.

Һунгалтада бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэри үнэхөөрөө сүлөөтэ совет демократиин бодото бэелэлые элитээр харуулаа.

Мүнөө манай сомоной Соведтэ 53 депутат һунгагдахань гэхэ гү, али һүүлэй хоёр жэлэй туршада эрхэтэдэймнай тоогой олон болоһон дээрэһээ һунгуулиин хоёр шэнэ округ байгуулагдаа. Һунгагшад олон үсөөнэйнгөө жэшээгээр өөһэдынгөө түлөөлэгшые Соведтэ эльгэдэг байха гэһэн ёһо иигэжэ баримталагдаа.

Сомоной Соведтэ һунгагдахаар ажалшадай дэбжүүлһэн эгээл найдамтай, хүндэтэй нүхэдэйнь дунда хүдэлмэришэд, колхознигууд, хүдөөгэй интеллигентнэр, коммунистнууд, партийнабэшэ хүнүүд, эрэгтэй, эмэгтэйшүүл, ород, буряад, татар — арадай янза бүриин этигэмжэтэд нютагайнгаа засаг түлөөлхэ үндэр уялгада хүртэхэнь. Кандидадуудай диилэнхи олонхинь хүдэлмэришэд болон колхознигууд. Гүрэн түрын хэрэгые ябуулгада юрын ажалшадай эгээл олоор хабаадуулагдадаг байһаниие энээхэн жэшээ дээрэһээ ойлгомоор. Партийнабэшэ хүнүүдэй, коммунистнарай нэгэдэлэй түлөөлэгшэдээр Соведүүдтэ һунгагдадаг ёһо гурим мүн лэ манай сомоной Соведэй бүридэл дээрэһээ харамаар. 53 кандидадуудаймнай 23-нь партиин гэшүүн, 30-иинь партийнабэшэ хүнүүд, эрэгтэй, эмэгтэйшүүлэй илгаагаар харабал, 23-нь бүһэгүйшүүл. Богонёор, хэлэбэл, депутадуудаар һунгагдаха бүхы нүхэд хадаа хэниинь хэн гэшэгүй нютаг зондоо дүтэ танил, үнэн сэхэ ажалаараа суурхаһан, этигэл найдал ехэтэй хүнүүд, арад зонойнгоо үмэнэһөө Соведэй хүдэлмэри эдэбхитэй һайнаар ябуулха байха гэжэ онсолон эндэ хэлэлтэй.

Партиин ЦК-гай абаһан тогтоолой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гаргаһан Указай үндэһөөр сельскэ, поселково Соведүүдэй хүдэлмэри саашадань һайжаруулха тушаа тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа. Тиин Буряадай республикын Верховно Соведэй баталһан ажалшадай депутадуудай сельскэ (сомоной), поселково Совет тухай Дүрим сомоной Соведэй, гүйсэдхэхэ комитедэйнь, депутадуудайнь эрхэ уялганууды, тодорхой зорилгонуудыень тобойсо зааһан гол программань болоно.

Шэнэ эрилтэнүүдые дүүргэлтэ болгон, манай сомоной Совет нютагайнгаа ажахын, соёл гэгээрэлэй хүгжэлтын асуудалнуудта бүри эдэбхитэйгээр хамааралсана, өөрынгөө мэдэлэй газар дээрэ бүрин эрхэтэ засагай зургаан байһанаа гүйсэд бэелүүлхые оролдоно. Тиин сомоной Соведэй, гүйсэдхэхэ комитедэй тон һүүлэй үедэ шиидхэһэн асуудалнуудые жэшээлэн дурдабал, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонин ажалые хүгжөөхэ ябадалда сомоной предприяти, эмхи зургаан, организацинуудай зүгһөө хамһабари үзүүлхэ хэмжээнүүд, ажалшадай эрилтые худалдаа наймаанай талаар хангалга үргэдхэхэ тухай зүбшэн хэлсэһэн байнабди. Һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ ажалшадай оруулһан шэнэ захяа дурадхалнуудые ниитэлэн шэнжэлхэ, дүүргэлтэ болгохо тодорхой хэмжээнүүдые хараалха, колхозой сабшалан хадаланай ургаса дээшэлүүлхэ ябадалда ажалшадай олоор хабаадаха тухай асуудалнууд шэнэ зарлалай Соведэй түрүүшын эмхидхэлэй сесси дээрэ табижа, дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэхэ бэлэдхэл хэжэ байнабди.

Үргэнниитэ ажалшадай дунда Соведэй хүдэлмэриин аша үрые улам дээшэлүүлхын зорилгоор элдэб түхэл маягай ниитэ-эмхидхэлэй хэмжээнүүдые хараалха хүсэлтэйбди. Жэшээлхэдэ, сомонойнгоо дүрбэн ехэ һууриин газарта шэнээр һунгагдаһан депутадуудай бүлэгүүдые байгуулха, хүдэлмэриинь хараа түсэб эртээнһээ табиха, саг соонь дүүргүүлхые оролдохо, эрхэтэдэй хамтын суглаанууд дээрэ нютаг, нютагта шухала болоһон ажал үйлэдбэриин, соёл гэгээрэлэй, ажаһуудалай хүгжэлтын асуудалнуудые зүбшэн хэлсүүлжэ, тэдэниие бодото байдалда бэелүүлхэ хэрэгтэ хүн зониие элсүүлхэ гэхэ мэтээр һанаашалагдана.

Сомоноймнай Соведэй урда мүнөө табигдажа байһан зорилгонууд ехэ, олон янзын, тэдээн тушаа эндэ тогтохонь үлүү ха. Шэнээр һунгагдаһан бүхы депутадуудаймнай хэшээл оролдолго, ажабайдалайнь баян дүй дүршэл, эрдэм шадабари урда урданайхиһаа улам һайн, энэ хадаа бүхы нютаг зоноймнай шэнжэ шанар харуулна гэжэ үшөө дахин онсолон тэмдэглээд, эдэнэй хүсэлэл зүбөөр эмхидхэн, арад зоной аша туһын тулада бүхы шадалаараа оролдохо гээшэ нютагай засагай зургаануудай гол зорилго болоно гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Б. ТУБАНОВ.
Сэлэнгын аймагай Загастайн сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

МАНАЙ КАНДИДАДУУД

Самацо Чимитовна Цыбикова — Баргажанай аймагай Хурамхаанай совхозой түрүү хонишодой нэгэн. Нүхэр Цыбиковагай хүтэлбэрилдэг бригадын хонишод энэ жэлэй түл абалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ байна. Нютагайнь хүн зон Самацо Чимитовнае аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой ветврач В. С. Очиров, хонишон С. Ч. Цыбиковатай хөөрэлдэжэ байна.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

ҺУНГАГШАДАЙ ЗАХЯА

Һаяхан Орлигой 6-дахи һунгуулиин участогайхид аймагай соёлой байшанда сугларжа нютагай Соведүүдэй депутадуудта захяа үгэбэ. Орлигой дунда һургуулиин багша Аюшеева А. Ш. түрүүлэн үгэ хэлэбэ.

— Манай коллектив Орлигой 16-дахи һунгуулиин округһоо аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Э. Л. Петровае дэбжүүлээ. Эра Леонтьевна ород литература заадаг ба һургуулиин һуралсалай таһагые эрхилдэг юм. Тэрэнэй урогууд ехэ эмхитэйгээр үнгэрдэг, һуралсалдаа шэнэ арга хэрэглэдэг, мүн ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Мүн һунгагша Н. С. Мункинов үгэ хэлэхэдээ, депутат гээшэмнай ехэл үндэр нэрэ зэргэ гэжэ тэмдэглэбэ. Тиимэһээ тэрэ һунгагшадайнгаа захяа заабаринуудые бэелүүлхын түлөө бага бэшэ ажал ябуулха ёһотой.

Удаань һунгагша Д. Д. Дамбуев Орлигой сомоной Соведэй депутадта кандидат нүхэр Ф. Б. Шагдуров тухай хэлэхэ зуураа, олон захяануудые хэлээ. Нүхэр Шагдуров хүн зоной гэр һуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай хүдэлмэри эрид һайжаруулха, хамтын баин, электростанциие һайнаар хүдэлгэхэ тушаа тодорхой хэмжээ абаха зэргэтэй.

Һүүлдэнь нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадууд Э. Л. Петрова, Ф. Б. Шагдуров, Ю. Д. Васильев, С. Ж. Самаев гэгшэд үгэ абажа, һунгагшадайнгаа захяануудые хүсэд дүүргэхэ, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха тухайгаа найдуулаа.

С. ГАЛСАНОВ,
Б. ШАГДУРОВ.
Ахын аймаг.

НАЙДАМТА ТҮЛӨӨЛЭГШЭ...

«Хүдөө нютагта ажаһуухада хэр байнаб» гээд хэнһээшье асуугаад турша гты, ямараар харюусагша ааб? Үйлсөөр ябахада шэнэ гэрнүүд жэрылдэнэ. Янза бүриин угалзатай сонхонууд хүнэй анхарал татана. Дала хүрэһэн үбгэд, хүгшэдһөөшье, хорёод наһатай эдир залуушуулһаашье асуугаа һаатнай: ажаһуудал һайнтай болообди» гэхэ байха.

— Һайхан даа, сэнгэлиг,— гээд үшөө нэмэжэ хэлээбди. Хоёр жэлэй саана гэхэ гү, али энээнэй урда тээ болоһон нютагай Соведүүдэй һунгалтын болоходо, колхозниигуудн ай аралайнгаа түлөөлэгшэд — депутадуудта этигэл найдабаритайгаар хандажа, ехэхэн захяануудые үгэһэн байгаа. Арга боломжонуудаа хүсэд һайнаар хэрэглэжэ, колхозоо баян шадалтай болгоё, экономикоёо хүгжөөе гэжэ һунгагшад дурадхаа һэн. Теэд мүнөөдэрэй байдал юу харуулнаб? Һүүлшын жэлдэ парти, правительствамнай хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ угаа ехээр анхаржа, ажахымнай һалбаринуудые олзо доход ехэтэй болгоо. Артелиин гэшүүд ниитынгээ ажалда урма зоригтойгоор хандана. Һайнаар хүдэлһэн зон һайн түлөөһэ абадаг, тиигээд лэ гэр бүлөөрөө гоё гэрнүүдые барижа, түбхинэмэ ажаһуудалтай болонхой.

Һүүлшын хоёр жэлэй туршада һунгагшадай захяагаар үргэн зоной аша туһада бүтээһэн юумэнүүдшье олон байха. Колхозоймнай залуушуул үдэшэндөө гоё һайхан культурын байшан соо хатар, ёохор наадажа сэнгэжэ байдаг. Энэ һаруулхан байшангай досоонь ороод байхадаа, хүдөө нютагта байнаб гэжэ һанахагүй байхат. Ямар нэгэн городой клубта ороод байһандал үзэгдэдэг. Культурымнай байшан 400 гаран хүнэй һууритай юм. Доодо-Бургалтайда 320 һурагшадай һураха дунда һургуули, Зэлтэртэ найман жэлэй һургуулиин байшан спортивна залтайгаар баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Интернат һургуули нээгдэнхэй. Холын гүүртэ, отарануудта байдаг малшад үхибүүдээ тэрээндэ оруулаад, өөһэдөө һанаагаа зоболтогүй хүдэлжэ байха аргатай болоо ха юм. Үхибүүдэй саад ажаллана. Хүдөө тосхоной сэлмэг һайхан шарайтай боложо, бүхы юумэнэй зоной аша туһада бүтээгдэжэ байхада хэн баярлахагүйб даа.

Арадай түлөөлэгшэд! Тэдэнэй үүргэ ехэ. Манай «Мир» колхозой гэшүүд нютагай Соведүүдые һунгаха һунгалтые угтахадаа зон нүхэдэйнгөө дундаһаа ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, бүгэдын захяае найдамтайгаар бүтээдэг хүнүүдтээ этигэнэ. Колхозоймнай түрүүлэгшэ Дондок Юможапович Цыбикжапов аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ. Коммунист Пантелеймон Афанаевич Гончаров аймагай Соведтэ хоёрдохёо һунгагдажа байна. Тэрэнэй үбсүүндэ Ажалай Улаан тугай орден ялардаг. Гүрэн түрын хайрада хүртэһэн энэ нүхэрэй ямараар ажаллажа байдагыень мэдэхэгүй хүн аймаг соомнай үсөөн. Олон жэлэй туршада гахайн фермые даажа байхадаа, ажалаа зүбөөр эмхидхээ. Бүгэдэндэ жэшээ харуулжа ябаа. Жэл бүри эхэ гахай бүриһөө 13—15 норшоонхо түлжүүлдэг, 30—50 мянган түхэригэй сэбэр олзо ниитын жасада оруулдаг, мүнөө жэлдэ 1100 центнер гахайн мяха гүрэндөө худалдахын түлөө мүрысөөндэ жагсаһан энэ коммунистые нютагаймнай зон аймагай Соведтэ депутат болгожо һунгахадаа, тэрээндэ саашаа үшөөл һайнаар ажаллахыень, колхоздоо ашатай туһатайгаар хүдэлхыень үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ гээшэ.

Партийна организацимнай эдэбхитэй коммунист Андрей Очиров сомоной Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ. Мүнөөдэр бүгэдэ арадай һайндэр — нютагай Соведүүдые һунгаха һунгалтын үнгэржэ байхада, нүхэр Очировые арадай түлөөлэгшэ болоо гэжэ хэлэхэдэмнайшье алдуутай бэшэ. Тэрэ КПСС-эй райкомой гэшүүн юм. Андрей Доржиевич тракторно-таряан ажалай бригадые хүтэлжэ бай... оролдосотойгоор хү... таряанай баян ур... Нёлондо бригадань ... һөө 17.6 центнер ... Ажалаа эмхитэй... найнгаа түлөө ай... болоо алдаршаа.

Сомоной Соведт... нииһон, коммунист ... товнч Балмаев һун... даг хонидоо эрхи... жа, жэлдээ зуун ... һөө 90—100 хурь... Коммунист Кирил... Убугуновай даала... мын коллектив со... сөөндэ эрхимлэжэ, правлени, парти... дамжуулгын Улаан ... гээр барижа ябана. ... ень зон һайшааж... новые сомоной Сов... байна.

Мүнөөдэр нютагай ... һунгаха үлэр зоной ... жүүлэгдэһэн үшөө ... мунистнуудай нэр... летеньнүүдтэ хар... Бургалтайн отделе... залуу һаалишан М... вагай түлөө дууга ... Энэ басаган эрхим ... досотойгоор ажал... ороһон, партийна ... цинигаа хүдэлмэри... гээр хабаадалсажа ...

Коммунистнууд ... лэгшэд болоо ... үүргэ харюусалга ... лүүлнэ. Тэдэнэр ... гаяа дүүргэхынгээ ... ной этигэл найда... захяаень бэелүүлэ... бшуу. Артелиингаа ... хүгжөөжэ, хүдөө т... түхэл шарайе гоё ... жо, эдэбхи үүсхэл... лахыень зон найда...

Ц. О...
Зэдын айм...
колхозой ...

БУРЖУАЗНА ДЕМОКРАТИ...

Манай орон ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдые һунгахаяа байна. Арадай сүүдэй заседательнуудай һунгалта мүн лэ нэгэн доро болохо юм. Мүнөөнэй һунгалтанууд онсо илгаатай оршон байдалда үнгэрхэнь. Ушар юуб гэхэдэ, ажалшадай агууехэ вождь, багша, Советскэ Союзай Коммунис партиие эмхидхэгшэ, дэлхэй дээрэ анха түрүүшын социалис гүрэниие эмхидхэн байгуулагша, хүтэлбэрилэгшэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байнхай.

«Гүрэн тухай марксис һургаалые Ленин улам саашадань хүгжөөгөөд, буржуазно-парламентарна ямаршье республикануудтай жэшэшэгүй ехэ хүгжэлтэтэй, шэнэ түхэлэй демократи бэелүүлһэн, гайхамшаг гүрэнэй — Соведүүдэй республикын түүхэтэ удха шанарые гүн гүнзэгыгөөр тайлбарилан харуулаа»,— гэжэ, алдарта ойн баяртай дашарамдуулан КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ.

* *

Соведүүдэй Республикын мүндэлэн мандаһан ушар хадаа хаһагдан таһагдаһан, ёһын тэдысэ тогтоогдоһон демократиһаа, имагтал баяшуулда зорюулагдаһан демократиһаа хахасажа, хүдэлмэришэн ангида, бүхы ажалшадта зорюулагдаһан, заха хизааргүй демократиие бодото дээрэнь бэелүүлжэ эхилһэн удхатай. Хүдэлмэришэн ангиин мэдэлдэ засаг түрын ороһоной һүүлээр лэ демократи болоторoo бэелүүлэгдэдэг. Энэнь саарһан дээрэ бэшэ, үнэнтэ хэрэг дээрэ, ажабайдалда, политическэ гоё гоё үгэнүүдые хэлэлгээр бэшэ, харин экономикын, бодото хэрэгэй талаар адли тэгшэ эрхэтэй болохо, демократи бэелүүлхэ» онсо алхам болоно гэжэ В. И. Ленин нэгэнтэ бэшэ онсолон тэмдэглэдэг байһан. (Зохёолнууд, 39-дэхи том, 217-дохи нюур).

Мүнөө үеын капиталис гүрэниие абаад үзэбэл, тэндэ буржуази пролетариат хоёрой хоорондо хатуу шанга, эбсэшэгүй тэмсэл болохоһоо гадна, монополис буржуазиин ба үргэн ниитэ улад зоной хоорондын зөрилдөөнүүд улам хурсадажа, шангадажа байнхай. Капиталис дэлхэйн зонхилогшод нациин байдалые монополинуудай зонхилон зандарха засаг бэелүүлхэ зуураа, монополинуудай хүсые гүрэнэй хүсэнтэй холбон нэгэдүүлжэ, капитализмые хосоролгоһоонь абарха, мүн хүдэлмэришэн ангиие бүхы ажалшадые мүлжэн дарлаһанай үндэһөөр империалис буржуазиин ашаг олзо хангаха һанаатай.

Буржуйнар өөһэдынгөө ангиин зонхилхы байдал далдалан нюухын тула убайгүй худал хуурмагаар шашана, мэхэ гохо хэрэглэнэ, капиталис оронуудта «бүгэдэндэ хабаатай демократи» бии гэһэншүүгээр мэхэлэн арад зониие үгэдөө оруулха һэдэлгэ гаргана. Тиихэдээ өөһэдынгөө оронуудай конституциие ехэнхидээ урдаа баридаг байна. Тэдэ конституцинууд соонь граждаанинуудай гол эрхэ болон сүлөө тодорхойлон соносхоһон статьянууд бии байдаг. Гэхэ зуура, бүхы буржуазна конституцинуудай гол удхань юуб гэхэдэ, энгэй үмсэ гээшэ ойроо хүртэшэгүй байха гэһэн хараа бодол эхинһээ эсэс хүртэрөө баримтална. Бүхы зон адли тэгшэ эрхэтэй байха гэжэ гоё гоёор соносхоошье һаа, засаг түрэ барижа байгаа буржуази, үнэндөө, хүниие хүнэй мүлжэхэ дарлаха ябадалай үндэһэ һуури болоһшо энгэй үмсые тэрэ хэбээрнь орхёод, хэтын хэтэдэ тиимэ зандань үлөөхэ гэжэ ухатэрөө оролдоно. Тиихэдээ обществын дарлагша, дарлагданги ангинууд болон хубааралгые тэрэ хэбээрнь үлөөхые һэлэнэ бшуу.

Үргэн ниитэ ажалшадые үсөөхэн бүлэг миллионернүүд, миллиардернүүдэй зонхилжо байһан оронуудта, ажалша зоной гараар бүтээгдэһэн туйлай ехэ баялигые мүлжэн дарлагшадай үбэршэлэн ... капиталай оронуудта ... демократи» тухай яма... гээшэб. Багахан бүл... зүгһөө хэдэн милли... мүлжэдэг дарладаг ... буржуазна гүрэндэ ү...

США-да 100 мянга... шуул тоологдодог. Тэ... дөө миллион долларһ... лигтай юм. Тэдэнэй ... иинь 10 миллион ү... зөөритэй, капиталайнг... золоод һуудаг ёһото... болоно. 100 мянган ... лэй 1967 ондо олоһон ... США-гай бүхы фабри... хүдэлмэришэдэй абаһ... нэцдэ дүтэрхы байгаа ... нуудай жэл бүри улам ... хада, харин обществ... улам үгырнэ. Америк... лэй зургаануудай тух... гээр, США-да 30 мя... шүүл бии. «Федерей... налай мэдээсэһээр, ... городуудтахи бүлэнүү... процентнь тэсэшэгүй ... ажалшадай 20 про... саг үргэлжэ ажалгүй ... кын 11 миллион зэ... бэшэг мэдэхэгүй юм.

Капитализмын эгээ...

...ҮНҮҮДЭЙ БАТА БЭХИ НЭГЭДЭЛ МАНДАГ!

...ЛТАҺАА ҺУНГАЛТА ХҮРЭТЭР

...АЙСК—ПОССОВЕДЭЙ ТҮБ

...ин тужа соо төөрэ... олохонь бэрхэтэй юм ...агжан нютагай үбгэд ... бэлэй. Үнэхөөрөө ... байха. Энэ тайга соогуур ...үүдхэ ябабашье, заха ... олохогүйт.

...бар тайга соо Хурамхаа... ...промхоз эмхидхэгдээд, ...техникээр зэбсэгжэһэн ...бүхэриг хүнүүд модо ...илһэн юм. Үдэр һүни... ...л зуншье онсо эриэтэ ...алга эндэ замхадаггүй ...модо томо пакедээр аша... ...ехэ ашаанай машина... ...элдэн. Баргажан го... ...тээшэ табилуулна.

...анай леспромхозой кол... ...эргшэ жэлэйнгээ даа... ...адуур 18000 кубометр ...эдхэжэ, «Забайкаллес» ...соогоо суурхаа һэн. Мо... ...хэн ажалайнгаа бүтээсэ ...метртэ хүргэһэн байна ...хамта леспромхозой кол... ...үйлаһан амжалтаяа ба... ...бүри ехэ модо бэлэдхэхээр ...Байгша оной эхээр ...комплексно бригада бүхэ... ...эл соогоо 24 мянган ку... ...модо бэлэдхэжэ, хүдэлмэ... ...нэй ажалай бүтээсые ...1000 кубометртэ хүр... ...тэй социалис мүры... ...үүсхэл гаргаа һэмнай. ...һанаатай хүдэлмэришэ ...үсхэл ворыг иимэ һайхан! ...гарһан үүсхэл һайшааг... ...эдээ.

...хан шэлэнүүдэй саанаһаа ...шаргал наран мандан ...мүнхэ ногоон мододой ...элшэ туяагаа адхана ...нэ үеэр Шэлбэнгын тужа... ...ришэ зон ерэжэ захал... ...гүй «Дружба» хюрөө... ...хэ утаагаа хаян, нэгэ ...ингинэхэ абяан, томо ...ашагдаһан модотой ...орнуудай уухилха шэ... ...эй сууряантай ниилэн, ...хүгжэм нэжэгэнэшэбэ. ...эдхэдэг бага комплексно ...үүд хабатай габшагай... ...эжэ захалба.

...өөдэр 90 кубометр модо ...бди,—гээд түрүү брига... ...илий Щукин хөөрэнэ.

...дэ 80 кубометртэ хүргэ... —гэжэ Михаил Янмилин ...

...тэ ажалай охин соогуур ...дэрнүүд үнгэрнэ. Халаа... ...даабари дүүргэһэн хүдэл...

мэришэд хүхюу согтойгоор хөөрэлдэн, дүтэхэнэ хүлеэжэ байһан сэнхир автобусууд тээшэ оосотойгоор алхалнад. Хэдэхэн лэ минүтын үнгэрхэдэ, үргэн гудамжата Майск тосхон тэдэнииe шэнэ гэрнүүдэйнгээ үргэн сонхонуудай һаруул толоор даллан угтаха.

Майск... Хурамхаанай леспромхозой хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг тосхон. Тэмсэлтэ үеые, хабарай һайхан сагые һануулдаг нэрэтэй энэ тосхон тухай хүн бүхэниинь дулаахананаар дурдадаг. Тэрээн соогуур биишье хэдэн удаа гараһан байхаб. Теэд иишэ ерэхэ бүхэндэм шэнэ шэнэ гэрнүүдэй олоор бодожо байхадань, үнэн зүрхэнһөө баясадагби. Бар тайгын дунда хоёр дабхар үндэр сагаан байшангууд ерьбын бодожо, хүн зонойнь тоо үдэр бүри олон боложол байдаг.

Байгша оной эхээр энэ тосхондо Майскын шэнэ сельскэ Совет бии болгогдоод. Цыбикжап Забагарович Гармаев түрүүлэгшээр һунгагдаһан юм. Шэнээр бүридэһэн сельсоведэй оршон соо 2000 хүн һуурижанхай. Үдэр сагай ошохо бүри тосхоной шарай хубилна. 12.500 дүрбэлжэн метр талмайтай. хүдэлмэришэ зоной ажаһууха гэр байранууд эндэ баригдаа. Байгша он соо үшөө 560 дүрбэлжэн метр байранууд баригдахаар хараалагдана.

1967 ондо 250 хүнэй һууритай клуб, 500 үхибүүдэй һураха найман жэлэй һургуули баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа һэн. Эдэнь городой гэрнүүдтэл адли халуун уһалаар дулаасуулагдадаг. Нёдондо больница, байрын гэрнүүд баригдаа. 320 үхибүүдэй һураха дунда һургуулиин байшан, стадион, Гааргын курортдо хүдэлмэришэдэй амарха бааза баригдахаар хараалагданхай.

Һүүлэй хоёр жэл соо Майскда иимэ ехэ барилга хэгдэжэ, хэдэн олон хүдэлмэришэд дулаан, гоё гэрнүүдые толлон ороод, согтой хүхюун ажаһууна. Тиимэһээ эдэнэр ажалдаа баһал ехэ амжалта түйлана ха юм. Ажалаараа алдаршаһан эндэхи олохон хүдэлмэришэд бүхы республика соогоо суурхана. Элдэб мэргэжэлтэй, ажалша габшагай 25 хүбүүд, басагад сомоной Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ.

Һара бүри 2500 кубометр модо бэлэдхэдэг бага комплексно бригадын бригадир Василий Степанович Щукин, леспромхозой эрхим жолоошон Юрий Иванович Судачов, электро-гагнууршан Лидия Ивановна Зиновьева гэгшэд тэрэнэй дунда бии.

Нютагай Соведэй һунгалтын бэлэдхэл эндэ һайнаар эмхидхэгдээ. Түрүү хүбүүд, басагад сомоной Соведтэ депутадаар һунгагдахань. Түрэл тосхоноо бүри һайхан болгохын тула шэнэ гэрнүүдые олоор бариха, үйлсэнүүдтэ сэсэрлиг тариха, модо һуулгаха гэхэ мэтын ехэ хүдэлмэри хэхэ ёһотой бшуу. Һаяын жэлнүүдтэ Майскын хүн зонойнь тоо хоёр дахин олон болохо түсэбтэй.

Майск... Үндэр сагаан гэрнүүдэй хабарай сэсэгүүд мэтээр ерьбын бодоходонь, эдир наһан тухай дуулаха дуран хүрэнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

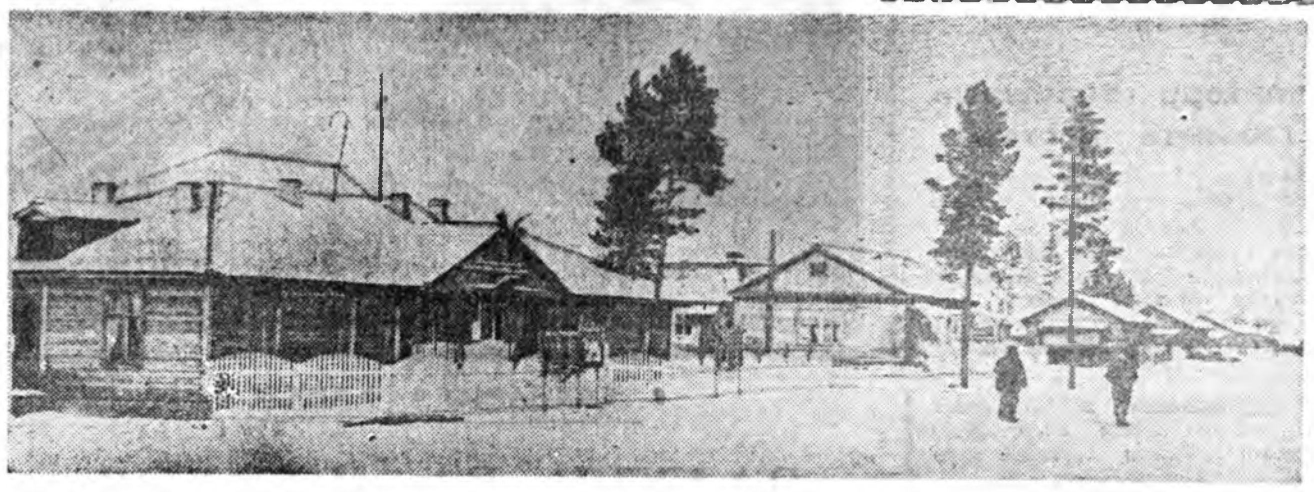

МАНАЙ КАНДИДАДУУД

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүд ажахынгаа эрхим хонишон Цырен Жимбеевна Цыретаровае хоёрдохёо аймагайнгаа Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байна. Нүхэр Цыретарова отарынгаа хонидые өөрынгөө хүбүүд Борис Владимир хоёртой харууһална. Мүнөө отарадань түл абалга дүүрэжэ байнхай.

Зураг дээрэ: Ц. Ж. Цыретарова хүбүүдтэеэ хөөрэлдэжэ байна.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

РЕПОРТАЖ

ШЭНЭ ҮЙЛСЭДЭ

Хэдэхэн жэлэй саада тээ энэ гудамжын хоёр талаар хуушан модон гэрхэнүүд хаяа хадхан зэргэлэгшэ һэн. Энэмнай Улаан-Үдын Мухинай нэрэмжэтэ, мүнөө Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ проспект холо руу харан шуумайна.

Хотымнай гол гудамжа, талмайнууд, илангаяа Октябрьска, Железнодорожно районууд һүүлэй жэлнүүдтэ танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа, һалбаран хүгжөөл!

Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри олон дабхар шэнэ гэрнүүд бодожо, хэдэн зуун айлай бүлэдэ баяр зугаа асарна. Нэгэнэйнь хүсэд ашаглагдаадүй байтар, ээлжээгэй байра бэлэн болодог, нүгөөдынь һуури табигдажа, ажалай халуун хаһа эхилдэг гээшэ.

Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ проспект... Табан дабхар шэнэ гэрнүүдтэ ажаһуугшадай эрилтэ хангадаг эдеэ хоолой, эд бараанай магазинууд олоор нээгдээ. Проспектын хойто хажуугай үндэр байшангуудай нэгэндэ «Дружба» кафе, телеателье, магазинда хүн зон ходо олон байдаг. «Бурятгражданпроектын» томо байшан холоһоо онсо шалгаран харагдана.

— 1967 ондо һунгалтын үнгэргэгдэхэдэ, дээрэ дурсагдаһан барилганууд байгаагүй. Тэдэнэй орондо жаахан модон гэрнүүд байһан юм. Харин мүнөө... манай гудамжада ажаһуудаг хүн зоной тоо хараа байса олошороо. Железнодорожно район дотор шэнээр бии болгогдоһон һунгуулиин 15 округ энээндэ гэршэ боложо үгэнэ,— гээд тус районой гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь Н. А. Десяткин омогорхон хөөрэнэ.

Һунгуулиин шэнэ округ «Бурятгражданпроектын» байшан соо эмхидхэгдэһэн байба. Тус байшан газаа, досоошье галаһаа гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн, олон сонхонуудаараа наранай элшэдэ ялалзан харагдана. Ужам һаруул залайнь үүдэн дээрэ «һунгуулиин 10-дахи участок» гээд улаан будаар аржытар бэшээтэй. Һунгалтада бэлэдхэл сүм дүүргэгдэнхэй. Эндэнь һунгуулиин бюллетеньнүүдые табиха үндэр урнанууд, һунгуулиин кабина, сэсэгүүд...

Октябриин нэрэмжэтэ... Эндэ шэнээр эмхидхэгдэһэн агитпунктые даагша Николай Дмитриевич Терехов ингэжэ хөөрэнэ:

— Манай һунгуулиин округой эзэлдэг микрорайон үдэр бүри шахуу хубилна. Мантан томо гэрнүүдэй хойно хойноһоо бодхоогдоходо, ажаһуугшадынай улам олошорно. Хэдэхэн жэлэй саада тээ энэ үйлсөөр ажаһуудаг айлнууд 42-дохи һургуулида ошожо һунгадаг байһан. Харин мүнөө эндэмнай 4—5 иимэ һунгуулиин шэнэ участогууд бии болгогдоо. Ганса манай участогта 600 һунгагшад шэнээр нэмэгдэжэ бэшэгдэһэн байна. Һунгагшадай дунда хүдэлмэри ябуулхын тула эндэхи партийна организациин коммунистнууд, агитаторнууд элсүүлэгдэнхэй. Иигэжэ хэдэхэн жэл соо совет хүнүүдэй ажабайдалда ямар ехэ хубилалта болоһыень эндэһээ харанабди.

Эндэхи партийна организацинуудай коммунистнууд һунгалтада бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэри саг сооньдүүргэлсэһэн байха юм. Иигэжэ эмхи гуримтайгаар шухала кампанида бэлдэһэн тус участогай һунгагшад мүнөөдэр эртэ үглөөнһөө эхилжэ, нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадта дэбжүүлэгдэһэн эрхим хүбүүд, басагадаа гүрэн түрынгөө нютагай органдо һунгажа байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Раиса ИВАНОВНА

...ҮНЕЭДЭЭ һаажа дүүр... ...эрэо, буланда эдеэлжэ ...эрэгшэнэйнгээ дэлэн ба...эд:

...дмаа Нимаевна,— гэжэ ...—Ерэгты даа, баряад ...ине, үдэшэһөө үнгэр...ол ха.

...а Нимаевна үнеэнэйнь ...һаар:

...рээ мэнэ мэнэ болошоо ...габэ.

...ее һаалиин һүүлээр Рая ...эдеэлээд, фермэдээ ...а хабарай амин оронгоон шиигэй үнэр хамар ...ю. «Сагай ошохо яагаа... ...гээшэб даа. Үбэлэй үн... ...эройдоошье мэдэгдэбэ... ...хүдэлжэ ябахада тиимэ ... Үдэр бүхэндэ амжалта ...гэжэ үгэеэ үгөө бэлэйб. ...һандаа хэр хүрэгдэхэ ...Сут хүдэлдэг нүхэдии ...дээрэ магтана. Харин ...эл һанаһандаа хүрэнэ... ...доноб»,—гэжэ шэбшэ... ...роа фермынгээ үүдэндэ ...байба. Шэбхын танил ...алтаад, хурса элшэтэй ...үүдэ нээхэтэйнь сасуу ...гараба. Эреэгшэнииинь ...й, хүндөөр уухилан дү... ...о хараһаар үндыбэ.

...хэрхибэ гүб? Саашаа ...,—гэжэ аман соогоо ...улаан булан соо орожо, ...арад гээд, һөөргөө бу... ...үнеэдэй дундуур ярал... гүйхэн гэшхэлэн ябатарнь, тугалай мөөрэхэ абяан дуулдаа. Рая гүйшэбэ. Эхэдээ адли эреэхэн тугал гараад, уһатанги нюдэнүүдээ мэлмэлзүүлэн, гайхангяар харана, эхынгээ долёоходо эрхэлһэндэл үндэгэнэнэ. Рая үмдэжэ ябаһан хүүртигээ тайлажа орхёод, тугалаи доронь үбһэ дэбдижэ байхадаа:

— Баарһан. Бү дараша даа, — гэжэ эрхэлүүлэнгеэр дуугараад, багахандань харахан толгойень эльбээд үндэдэгые һанаба. Рая эжытэеэ ходо дахасалдадаг, фермэ ошодог байһан. Арбатайхан байхадаа, түрүүшынхеэ хүнэг барижа, үнеэнэй хүхэ шобторжо үзөө бэлэй. Уданшьегүй эжынь ерэжэ шалгаад:

— Басагамни бэрхэ байнаш. Ёһотой һаалишан шэнгеэр һаажархёолши,— гэжэ дэмжэхэ.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо Рая эжыдээ туһалдаг болоодхёо. Бэрхэ боложо байһанаа бүри тиихэдэ харуулһан юм. Арбан найма наһа гүйсөөдхихэдөө, бэеэ дааһан һаалишан боложо ороо бэлэй. Тэрэ гэһээр арбаад шахуу жэл үнгэрөө. Рая дуратай ажалаа орхёогүй. Дүй дүршэлөө жэлһээ жэлдэ арьбадхан, ёһотой бэрхэ һаалишан болонхой.

Эхынь тугалаа долёожо дүүргэхые хүлеэһээр байтар, харуулшан үбгэн хажуудань хүрэжэ ерэбэ.

— Дорюухан тугал түрэжэрхёо бшуу,—гээд үбгэнэй хирбэгэр һахалаа эмирхэдэнь, Рая тодожо абаад. — Энэ «Волга» үнеэмни жэл бүри дорюухан тугал гаргадаг юм,— гэбэ.

Тиигээд хатажа тэнжэһэн тугалаа дүмүүхэнээр мэшээг худархээд, дулаахан байрада абаашажа, тусгаар таһалга соо табиба. Арба нэгэдэхи үнеэгээ түрүүлһэн Рая сог залитай болошонхой, аман соогоо дуунай аялга гүнгэнэн, гэртээ ерэжэ хубсаһаяа һэлгээд, кинодо ошохоёо түхеэрнэ. Энэ удаа Волго тухай дуунай аялга татаба. Волго! Ородой суута мүрэн! Үргэн дэлюун һаба соогоо долгиёо үлгыдэн, аажамаар урдажа байдаг. Харин мүнөө тугаллааша «Волга» үнеэниинь тэрэ мүрэн шэнги һүн далай долгилуулхал. Эреэгшэнээ һажаажа гараһан эреэхэн тугалын хэдэн жэлэй үнгэрхэдэ мүн лэ тугаллажа, амтан һүеэ хүнэг дүүрэн хөөһэтүүлхэ.

Хүдэлһэн эдэ жэлнүүдэйнгээ туршада хэды олон тугал хүлдэ оруулан тэнжээжэ, хойноһоонь хөөршөөн табяаб Рая.

Эрхүүһээ ерэжэ, Эрхирэгэй һү һаалиин фермэдэ хүдэлдэг болоһоорнь хэдэн жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо хаба шадабаряа хүсэд дүүрэн харуулаа.

Фермэдэнь һаалишад ходо дуталдадаг байба. Һаалишан болохо гэжэ залуу басагад ороһон аад, удааншье болонгүй урмаа хухаржа, ямар нэгэ аргаар ажалһаа гараад, хото руу харайлгалдаха. Иимэ хүнгэн зантайшуулда Рая ухаан ойнһоо дурагүй юм.

«Саг зуурын бэрхэшээл дабажа шадахагүй ямар зон гээшэб! Ямаршье ажал хүнгэн бэшэ ааб даа. Хаанашье эршэ зоригтойгоор, сэдьхэл дүүрэн хүдэлхэ шухала бшуу», — гэжэ өөрөө бододог.

Тиихэдэ эндэхи һаалишан эхэнэрнүүд ингэжэ тон зүб сэдьхэдэг.

Раямнай үетэн сооһоо шурач бэрхэ, зориһондоо хүрэжэл һаладаг басаган. Иимэ хүнүүдые хододоо дэмжэхэ хэрэгтэй.

Һаяхан лэ үүр сайба. Рая бодожо хубсалаад, сайламсаараа газаашаа гараба. Хүрэһэн сурхи мүльһэн хүл доронь шаршаганана. Үглөөнэй тунгалаг агаараар сээжэ дүүрэн амилан алхална. Ажалдаа ярана. Үшөө 8 үнеэнэйнгээ тугаллахада бүри ехээр һү һааха байха. Үнгэрэгшэ жэл үнеэн бүриһөө 1920 литр һү һааха социалис уялга абаһан аад, 2452 литр һаагаа бэлэй. Мүнөө жэл тэрээнһээ бага бэшые һааха хүсэлэнтэй. Энэ уялгаяа дүүргэхэл байха. Раиса Ивановна хэлэһэн үгэдөө заабол хүрэдэг шуу. Тиимэл хадань, Р. И. Альчихановае Загарайн аймагай Дабаатын сомоной Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ. Арад зоной үзүүлһэн энэ ехэ этигэл найдабари бүрин харюулха байһандань этигэмээр.

Ц. ХАМАЕВ.

...УРМАГ УДХА ТУХАЙ

...гаасуулдаг США-дахи со... ...бэшэ байдалай зарим ...дурдабабди. Имэр... ...Англида, ФРГ-дэ Фран... ...Японидо, мүн бусад ...оронуудта үзэгдэдэг гээшэ. ...табин жэлэй саада тээ ...хэлэһэн үгэнүүдэй ...мүнөөшье баталан ...дэ В. И. Ленин ни... ...бэлэй: «Бүхы граждани... ...тэгшэ эрхэ тухай гоё ...дог буржуазна демокра... ...мүлжэгшэд-капиталист... ...лые нюур сахин дал... ...мүлжэгдэгшэд, хоё... ...адли тэгшэ эрхэ байжа ... бодомжоор олонии... ...байһан» (38-дахи том, ...).

...эзэмдэн зонхилхо гэ... ...нүүдай эрмэлзэлгэнь ...экономикын бэшэ, ...талаар үзэгдэнэ. Мо... ...лизмын хүгжэхэ, зү... ...хурсадаха тума тэ... ...нэй буржуазна об... ...байдалай али бүхы та... ...хабаадуулдаг байна. ...ёһо гуримые абаад ...эрээ һунгаха эрхэ ...конституцинууд доторшье ...байдаг. Теэд бодото дээрээ энэ эрхэнь али болохо мэхэ гохын аргаар хизаарлагдан хаһагдадаг. Тэдэнэй нэгэниинь гэбэл, һунгагшад һунгалтада хабаадахын тула тусхай эрилтэнүүдтэ харюусаха ёһотой. Үндэһэ яһанай, расова уг гарбалай, эрэгтэй ба эмэгтэйн, зөөри хогшолой, эрдэм һургуулиин, үзэг бэшэг мэдэлгын талаар гэхэ мэтэ хизаарлалтанууд хэгдэдэг. Һунгуулиин иимэ хизаарлалтанууд США-да, Англида, Японидо, Австралида, Бразили болон Эквадорто, Урда-Африкын республика ба бусад оронуудта үзэгдэнэ.

Элдэб олон хизаарлалта хэрэглэн, үсөөн бэшэ ушарта һунгалтые хуурмаг болгожо байгаад, буржуйнар ооһэдынгөө ангиин зонхилхы байдал бэхижүүлхын тула, оронои политическэ хэрэгүүдтэ ажалшадай нүлөөлхэ арга боломжо хаһахын тула али бүхы юумэ хэдэг юм. Тиихэдээ коммунистнуудые, эб найрамдалай болон эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэдые, демократ үзэлтэй ажалшадые һунгалтада хабаадуулхагүй гэжэ оролдодог.

Америкын «Лук» гэжэ долоон хоног соогоо нэгэ удаа гарадаг журналай нэгэ номерто: «Президентын креслэдэ һууха һанабал, түрүүшээр 25 миллион доллар мүнгэ олохты» гэһэн статья толилогдоо бэлэй. США-гай президентын тушаалда хэдэн миллион доллар мүнгэтэй хүн гү, али тиимэ зөөреэр хангажа шадаха хани нүхэдтэй хүн лэ һанаашалжа болохо гээд журнал сэхэ руунь табина.

Капиталис оронуудтахи гражданинуудай эрхын политическэ талаараа бэелүүлэгдэшэгүй, материальна талаараа хангагдашагүй байһан дээрэһээ, тэрэнь тон олонхи ажалшадта ёһын тэдысэ соносхогдоһон лозунгнууд болоод дүүрэшэдэг. Жэшээлхэдэ, капиталай оронуудтахи ажалшад ажал хэхэ эрхэһээ үнэндөө хаһагданхай юм. Ажалгүйдэлгэ— капитализмын таһаршагүй дахуулынь болоно. Энэ жэлэй эхин багта ажалгүй 2,5 миллион хүн США-да бии байгаа. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр ажалгүйшүүл Англида эгээн олон байһан. ФРГ-дэ, Австрида, Бельгидэ, Голландида, Канадада, мүн бусад капиталис оронуудта хэдэн зуугаад мянган ажалшад хүдэлмэригүй байһаар.

Расова, үндэһэ яһанай илгаа гаргалга буржуазна демократиин таһаршагүй түхэл шэнжэнь болоно.

Хүнэй эрхэ тухай асуудал зүбшэлһэн уласхоорондын конференци үнгэрэгшэ жэлэй тэн багаар Тегерандa болоо һэн. Үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг жэгшүүритэ муухай политикын үндэһөөр хүнэй эрхые бүдүүлигээр эбдэдэг ябадал бүхы дэлхэйн хүн зоной һанаае ехээр зобооно гээд тэрэ конференци баталан абаһан мэдүүлгэ соогоо заагаа бэлэй.

* * *

Буржуазно-демократическа эрхэ болон сүлөөе үндэһөөрнь үгы хэхын тулада империалис буржуази шадаха бүхы юумэеэ хэнэ. Демократическа эрхэ болон сүлөөе үргэдхэхын түлөө тэмсэгшэ туг түмэн ажалшадай саг үргэлжын тэмсэл ажалша зоной эрхэ мэдэрхыень, ямарааршье һаа хүндэлхыень зонхилхы бүлэгүүдые баадхажа болохо байна.

«Конституци гээшэ юуб — гэжэ В. И. Ленин бэшээ бэлэй. — Арад зоной эрхэ тухай бэшэгдэһэн саарһан. Эдэ эрхэнүүдые үнэхөөр мэдэрхэ ямар арга нүхэсэл бииб? Эдэ эрхэнүүдые ойлгожо абаһан, эдэ эрхэнүүдые түйлажа шадаһан лэ арадай ангинуудай хүсэнһөө дулдыдана» (12-дохи том, 54-дэхи хуудаһан).

Социализм лэ бодото демократи хангана. Социалис революци политическэ засаг түрые ажалшадай мэдэлдэ дамжуулан оруулхадаа, демократиие бэелүүлхын ба хүгжөөхын тула, хүнэй үнэхөөрөө эрхэ сүлөөтэй байхын тула шухала арга нүхэсэл хангана гээшэ.

И. ЧЕЛЯПОВ.
(ТАСС).

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО — ХИЛЫН ЦААНАҺАА

Басаганай ами наһан абарагдаба

БЕРЛИН. (ТАСС). Совет офицерэй зайсуулхын аргагүй гэхээр үхэлһөө немец басага Магдебургда абарһан тухай мэдээсэл бүхы республика дотор угаа түргэноор тараа.

Дүрбэ наһатай Катрин Леман эхынгээ газаашаа гараһан хойно байрынгаа сонхын можо дээрэ гараад, табадахи дабхарһаа доошоо халтиржа унаа.

Энэ үедэ гэрэй хажуугаар гаража ябаһан Совет Армиин капитан И. А. Беликов угаа түргэноор шинелээ тайлажа тодоод, басагые барижа абаа. Катрин багаханзаршье гэмэлтээгүй гэжэ поликлиникэдэ тэмдэглэгдээ, харин абаргашань багашагаар бэртээ.

Хүсэтэ харюу сохилто

КАИР. (ТАСС). Суэцкэ каналые зүбшэһан буудалдаанай зогсоогдоһон хилэ дээгүүр байһан Египедэй сэрэгүүдые Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүл мартын 13-да хоёр дахин харата зорилгоор буудаа. Суэц, Порт-Тауфик, Исмаили ба Кантара городуудай район артиллереэр буудагдаһан байна.

ОАР-ай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин коммюникее МЕН агентство дамжуулаа. Тэрээн соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор Египедэй сэрэгүүд урдаһаань харюусан буудажа, Израилиин артиллериие абяа аниргүй болгоо, дайсанда ехэ хохидол ушаруулаа.

Энэ буудалдаанай үедэ Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүд Израилиин 3 вертолёт, 3 ракетнэ түхеэрэлгэ, 2 артиллерийскэ батарей, 6 танк, 8 ажаглалтын пост бүхы энэ буудалдаанай үедэ усадхаһан байна.

Египедэй тала тиимэ ехэ хохидолдо ороогүй.

Замбуулинай „Аполлон-9“ гэжэ онгосо ниидэлгээ түгэсхэбэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Замбуулинай «Аполлон-9» онгосо мартын 13-да Москвагай сагаар 20 часта Атлантиин далайн баруун талын хүбида Багамска аралнууд шадарай уһан дээрэ буугаа. Онгосын ниидэлгэ 241 час соо, түрүүшын программаар хараалагдаһанда орходоо час хахадаар ехэ саг соо үргэлжэлөө. Баруун районда буухын тулада онгосо үшөө нэгэ дахин нэмэжэ газарые тойрон ниидээ. Ушарынь хадаа буухаар түрүүн хараалагдаһан райондонь хүсэтэ шууурган боложо байгаа.

ФРАНЦИИН АЖАЛШАДАЙ ТЭМСЭЛ

ПАРИЖ. (ТАСС). Мартын 11-дэ эндэ забастовко болоо. «Франци хорин дүрбэн часай туршa соо хэсүү бэрхэтэй байдалда ороо» гээд Парижай «Пари-Жур» гэжэ газетэ мартын 11-нэй үглөөгүүр бэшэһэн байна. «Оронои бүхы газар дээрэ ажал хүдэлмэри хүсэдөөр зогсоогдоо» — гээд «Фигаро» газетэ онсолон тэмдэглээ. Забастовкодо хабаадалсахые ооһэдынгоо гэшүүдые уряалһан промышленностиин тус тус һалбаринуудай профсоюзна организацинуудай шиидхэбэринүүд тухай мэдээсэлнүүд газетэнүүдэй хуудаһануудта олоор толилогдоно.

Салин хүлһэ 6 процентээр дээшэлүүлхэ, салин хүлһэнэй шэнэ гурим яаралтайгаар бии болгохо тухай профсоюзууд асуудал табяа. Эдэ эрилтэнүүдые зүбшэн хэлсэхые Францин эзэд баяшуулай национальна совет хүсэнэгүй гэжэ правительствын түлөөлэгшэдэй мэдүүлгэнүүдһээ эли болоходонь, өөһэдынгөө эрилтэнүүдые хамгаалха тэмсэлэй үдэрые февралиин 12-то Францин хүдэлмэришэн анги Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин уряагаар үнгэргэһэн байгаа.

Правительствын, эзэд баяшуулай нэтэрүүгээр хойшоо бүляалдахадань, ажалшад дахяад забастовко соносхохо баатай болоһон байна.

Өөһэдынгөө эрхын түлөө тэмсэхээр Францин хүдэлмэришэн анги хүсэт шиидэнги байна гэжэ мартын 11-нэй забастовко элеэр харуулаа.

ХИТАДТАХИ БАЙДАЛ

СССР-һээ Пекиндэ байдаг посольствын байшангай дэргэдэ мартын 13-да сугларалга һүни орой болотор үргэлжэлөө. Бүлэг олон хүнвэйбинүүд армиин офицернүүдэй командаар Совет орондо харша үгэнүүдые хоолойнгоо һөөлдэтэр хашхаралдадаг байгаа. Эдэ үдэрнүүдтэ посольство шадар гаргагдаһан ябуулгануудта Пекинэй засагаархид дүтэ шадарай хүүгэдэй саадууд болон һургуулинуудай үхибүүдые хабаадуулалсаа.

Посольствын байшангые хүреэлһэн түрүүшын үдэрнүүдтэ 9 громкоговоритель табигдаһан аад, хожомынь тэдэнэй тоо 28 болоо. Үнгэрһэн һүни үшөө хорёод громкоговоритель асарагдаад, столбнууд дээрэ, дүтэ шадарай гэр байшангуудай орой дээрэ тодхогдоо.

Совет орондо харша шууяа гаргахын тулада Пекинэй хэблэл, радио ба телевидени хүсэдөөр шахуу хэрэглэнэ.

Мао Цзэ-дунай бүлэг «соёлой хубисхалаар» һуларуулагдаһан экономикые дэбжээхэ, предприятинуудта ажалай журам һэргээхэ гэжэ олон һарын турша соо һэдэлгэ хэнэ. «Хойто талаһаа заналта хэгдэнэ» гэһэн үгэнүүдээр халхабша хээд, үйлэдбэри дээрэ сэрэгэй гурим шангадхаха һэдэлгэ мүнөө хэгдэнэ.

Пекинэй үйлсэнүүдтэ болоһон сугларалгануудта хабаадагшадай Мао Цзэ-дунние «хамгаалхые» уряалдаг байһанда анхарал хандуулхаар. «Ямаршье ехэ хохидолдо орожошье һаань, түрүүлэгшэ Маое хамгаалха», «Маое үхэтэроо хамгаалха» гэһэн үгэнүүдтэй плакадуун улам бүри олоор харагдадаг болонхой. «Агууехэ залууршада» һүгэдэлгын һуларжа байһые дахяад батадхахын тулада сэрэгэй шууяата номнол хэрэглэхые Мао Цзэ-дунай тала барилга хүсэнэ гэһэн тобшололнуудые харин ажаглагшад ба корреспондентнууд хэнэ. Өөрынгөө ударидагшын политическэ хараа шэглэлэй буруу һурэһэнһөө хитад арадай анхаралые һамааруулха, социализмын хэрэгтэ Маогой урбаһые, империалистнуудтай политическэ наймаатаддалга хэлгые хүн зоной хараһаар байтар зүбтүүлхэ гэжэ тэдэнэр оролдоно.

Хитад засагаархид һайн байдалгай дээрэһээ зэбсэгтэ харата аашa гаргаа бэшэл! Маогой бүлэгэй шэнэ гэмтэ ябуулганууд мүнөөнэй сэрэгэй — хойрог засаг түрын хүндэ хүшэр байдалые хүнгэдхэжэ шадахагүй. Сэрэгэй шууяата номнол хэлгэ Советскэ Союзые болон социализмын оронуудые хардалга гүрдэлгэ, маоцзэдуновска бүлэгэй бодото уг зорилгые далдалха һэдэлгэнүүд энэ засаг түрэдэ туһалжа шадахагүй.

(ТАСС, мартын 14).

Урагшагүйдэһэн үгэсэлгэ

КОНАКРИ. (ТАСС). Лаба городто (Дээдэ Гвиней) байрладаг парашютистнүүдэй ротын офицернүүд сэрэгэй урбалтые 1968 оной ноябрьһаа бэлэдхэдэг байгаа. Энэ урбалта республикын президентые алалгаар мүнөө жэлдэ эхилхэ ёһотой байгаа. Гвинейн национальна политбюрогой гэшүүн, экономическа хүгжэлтын министр Исмаил Туре энэ мэдүүлгые митинг дээрэ хээ.

Үгэсэгшэд империализмын тала харадаг тусхайта хүсэнүүдтэй, Гвинейдэ харша африкан засаг түрэнүүдтэй холбоотой байгаа гэжэ гэршэлһэн документнүүд мүрдэлгэ хэжэ байһан революционно комитедэй мэдэлдэ бии гэжэ Исмаил Туре хэлээ.

Израилиин сэрэгүүд суглуулагдана

КАИР. (ТАСС). МЕН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хеброн город соогуур Израилиин зуу гаран танк, 150 шахуу гусенична шахуу автомашинанууд, тэрэшэлэн солдадууд болон һомо хэрэгсэл шэрэһэн олон автомашина гараа гээд хараһан хүнүүд гэршэлнэ.

Эзэмдэгдэһэн араб газар нютагуудта Израилиин шэнэ хүсэнүүдые олоор суглуулжа байһан тухай мэдээнүүдые эдэ баримтанууд гэршэлжэ үгэнэ.

Амаралтын үдэрэй хуудаһан

ДУРАСХААЛТА ШУДХАЛАА

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив өөһэдынгөө ажалай болон дайшалхы алдар солын музей эмхидхэжэ эхилбэ. Заводой баригдажа эхилһэн түрүүшын сагһаа мүнөө үеын байдал хүрэтэр коллективэй гаталан гараһан замай түүхэ, үйлэдбэрилһэн продукциин макет, элдэб детальнууд эндэ харуулагдаха. Тэрэ үеын фотографи, газетэдэ гараһан, түүхэдэ ороһон ондоошье дурасхаалта зүйлнүүд суглуулагдаха. Заводой үнинэй хүдэлмэришэд өөһэдынгөө һанамжа, заводой түүхэ бэшэжэ эхилээ.

Музей соо хадагалагдаха зүйлнүүдэй эгээл үнэтэ юумэнь гэхэдэ, Владимир Ильич Ленинэй бюст болохо юм. Эгээл түрүүшээр ашаглагдажа эхилһэн шэрэм шудхалгын цехэй түрүүшын хоёр тонно шудхалаа үгэһэнэй дурасхаалда энэ бюст бүтээгдээ һэн. Уран гарта хүдэлмэришэд 1934 оной Майн нэгэндэ В. И. Ленинэй бюст шудхажа хэһэн байна.

Тиихэдэ хүшэр хүндэ үе байгаа һэн. Буряадай хүндэ индустриин эхин табигдажа эхилһэн, ой тайга байһан газарта завод баригдажа захалаа. Хэдэн арбаад мянган хүдэлмэришэд газар малтажа, ерээдүйн цехүүдэй һуури табижа байгаа. Заводой начальник Иванов, шэрэм шудхалгын цехэй начальник Вербицкий, түрүү хүдэлмэришэд үдэр, һүниие мэдэнгүй ашаглалгада ороходо болоһон цехэйнгээ бүхы түхеэрэлгэ хүү бэлдэжэ байгаа. Түхеэрэлгэнүүдэй хабсаралга дүүргэгдэжэ, шихтэ гэхэ мэтэ бэлдэгдээ. Үнинэй хүлеэгдэһэн түрүүшын металл хайлуулагдажа, түрүүшын шудхалаа заводой барилгашадай хэды ехэ баяр болоо һэм.

— Тиихэдэ харин мэргэжэлтэд заводой барилга дээрэ хүдэлжэ байгаа. Договорой ёһоор завод бодхоосожо байһан эдэ мэргэжэлтэд манай эршэтэ ажалаар, эрмэлзэлээр ехэ гайхадаг, заримдаа ойлгодоггүй һэн. Шэнэ байдал зохёохоор тэмсэжэ байһан хүдэлмэришэдэй эршэ зориг ойлгохо, мэдэрхэнь тэдэндэ хүшэр байһан, —гэжэ, үнинэй хүдэлмэришэдэй нэгэн А. Ф. Лисовский хөөрэнэ.

— Цехэй хүдэлжэ эхилээшье һаань, досоонь ехэ хүйтэн. Хэсхэхэ шорой дары хүрэшэдэг һэн. Оньһон арга тухай бодомжолоошьегүй байгаабди,— гэжэ үнинэй шэрэм шудхагша Д. М. Филиппенко һанан һанан хөөрэнэ.

Эгээл иимэ ушар байдалда В. И. Ленинэй бюст шудхагдаа бэлэй. Харин бюст шудхаха дурадхал оруулһан, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлһэн нүхэд үни пенсидэ гаранхай, манай эндэһээ ондоо тээшэ ошоһон байна. Бюст шудхаһан нүхэд үшөө олдоогүй байһаар.

Заводой хүдэлмэришэд дурасхаалта энэ шудхалаагаар ехэтэ һонирхоно. Музей эмхидхэжэ байгаа тусхай комитедэй гэшүүд заводой ажалай, дайшалхы алдар солые гэршэлһэн һонирхолтой олон зүйл суглуулаа. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив баян түүхэтэй Ленинэй ордендо хүртэһэн тус заводойхид нангин, хүн бүхэнэй зүрхэндэ дүтэ болоһон энэ нэрэтэй холбоотой бүхы зүйлнүүдые нарин нягтаар бэдэрэн суглуулжа, музей соогоо хадагалхаар бэлдэжэ байна.

В. КАТОК.

АРАДАЙ БЭЛИГЭЙ АБДАРҺА

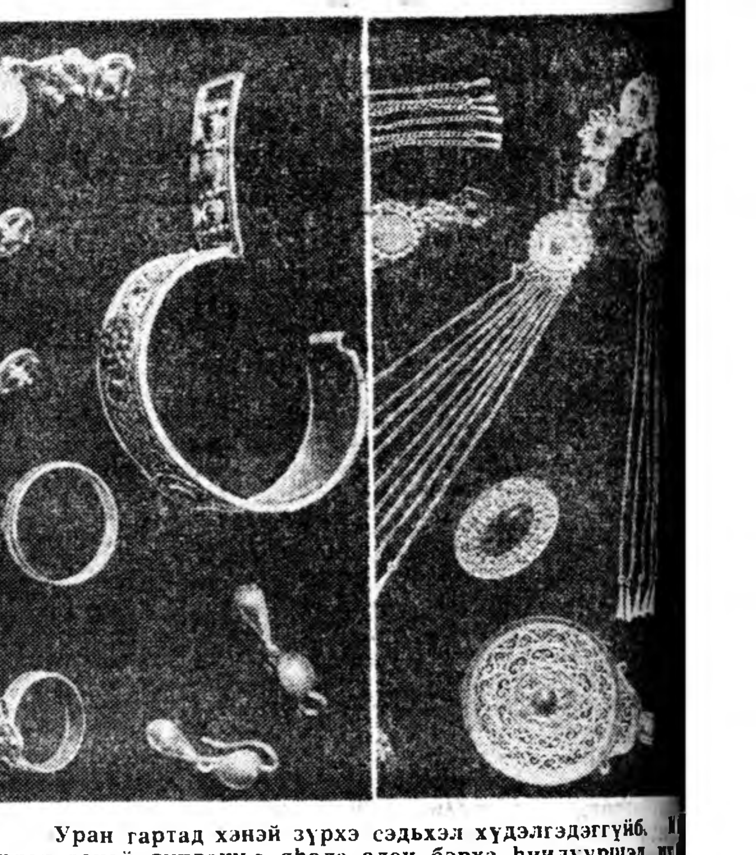

Уран гартад хэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэдэггүйб. Н... буряад зоной дундашье яһала олон бэрхэ һиилүүршэд, му... таар элдэб зүйлнүүдые гоё һайханаар бүтээгшэд үни саг... даршанхай, мүнөөшье энэ ажалаа бүтээһээр.

Эдэнэй нэгэн Захааминай Санага нютагай Долтор Б... Логинова (1967 ондо наһа бараһан) болоно. Нүхэр Логи... сква хотодо болоһон Буряадай искусство ба литератур... декадада хабаадалсаһан байна.

Доро толилогдоһон зурагууд дээрэ Д. Б. Логиновагай б... зүйлнүүд, тэрэнэй ажалдаа хэрэглэдэг зэр зэмсэгүүд ха... дана.

ТЕХНИКЫН ҺОНИН

Эгээн ехэ хүсэтэ

Магистральна газопроводуудта хэрэглэгдэхэ 10 мянган киловатт хүсэтэй газотурбинна түхеэрэлгэнүүд Ленинградта бүтээгдэжэ эхилбэ. Түрүүшын агрегат Невскэ машина бүтээлгын заводто шалгалта амжалтатайгаар гараа.

Энэ хадаа орон доторoo эгээн ехэ хүсэтэй, автомат түхеэрэлгээр хүсэд хангагдаһан агрегат болоно. Табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ ленинградайхид 600 шэнэ түхеэрэлгэ бүтээхээр шиидэһэн байгаа. Тэдэнэй нэгэниинь тус агрегат болоно. Түрүүшын түхеэрэлгэнүүд Иран — СССР, Дунда Ази — Центр хоорондохи газопроводто табигдахань.

Авиадвигатель— газар дээрэхи албанда

Хоёр мянган киловатт хүсэтэй газотурбинна нүүдэл электростанцинуудые Запорожиин мотоор бүтээлгын завод гаргадаг болоо. Агаарта ашаглагдаха хэмээ дүүргэһэн самолёдой двигатель энээндэ хэрэглэгдэнэ.

Арбан иимэ электростанци Сибириин нефтянигуудай захилаар бүтээгдээ. Тэрэнь газ дээрэшье, шэнгэн түлишөөршье хүдэлхэ. Станциин бүхы түхеэрэлгэ хоёр тэргэ дээрэ тодхогдонхой. Тэрэниие хүдэлгэхын тула 5 минута саг хэрэгтэй.

Намагай культиватор

Хүдөө ажахые оньһожоруулха, электрификацилха Грузиин научно-шэнжэлэлгын институт намаглиг газар культивацилха машина зохёобо. Юрын культиваторһаа ямар илгаатайб гэбэл, таряалан зөөлэрүүлхынгээ хажуугаар нэгэ доро дээдэ талынь жэгдэлдэг. Тиигэжэ бороогой уһанай тогтодог буураздаануд үгы хэгдэнэ.

Тус машина Колхидын намагтай газарта шалгагдаа, нэгэ халаанда 3 гектар намаглиг газар культивацилна. Шэнэ культиваторай конструкцинь орёо бэшэ, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй районой мастерскойнуудта бүтээжэ болоно.

(ТАСС).

ГЭРЭЙ АЖАЛАЙ УРДА ОРОЖО БОЛОХО ГҮ?..

Олонхи эхэнэрнүүдтэ гэрэй ажал тэдэнэй хоёрдохи хүдэлмэринь болоно. Гэрэй эзэн эхэнэрэй ажал барагдадаггүй: эдеэ хоол бэлдэхэ, хубсаһа угааха, хадхаха, гэр байраяа сэбэрлэн арилгаха, үхибүүдэйнгээ хойноһоо хараха хэрэгтэй. Эдээнһээ гадуур «жэжэ» хэрэгүүд тоо томшогүй олон ааб даа. Тиимэһээ НОТ (ажалаа научна ёһоор эмхидхэлгэ) гансал үйлэдбэри дээрэ бэшэ, мүн гэрэй ажалдашье нэбтэрүүлбэл, тон шухала болоно.

Үдэр бүриин ажал хэрэгэй (эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдан абалга, эдеэ шаналга, амһарта угаалга гэхэ мэтэ) хажуугаар үшөө неделидэ нэгэ дахин хэгдэхэ хүдэлмэри байдаг (хубсаһа угааха, хадхаха, шкаф, буфет соогуураа гуримтай болгохо гэхэ мэтэ).

Энэ неделидэ нэгэ дахин хэгдэхэ ажалаа амаралтын үдэр хэхээр орхёо һаа, гэрэй эзэн эхэнэртэ сулоотэй саг оройдоошье гаража үгэхэгүй. Харин тэрэнээ долоон хоногтоо тааруугаар хубаагаа һаань, үдэртөө 1—2 час саг лэ хэрэгтэй болохо байна. Зүгөөр амаралтынгаа үдэр һайнаар, бэедээ ашатай туһатайгаар, һонирхолтойгооршье үнгэргэхэ арга олдохо ха юм.

Гэрэй ажалай неделиин түсэб, багсаахада, иимэрхүү байжа болохо:

Понедельник — хубсаһа угаалга.

Вторник — элюурдэлгэ.

Среда — хубсаһа оёлго, хадхалга.

Четверг — шкаф, буфет соогоо гуримшуулга, гэр байраяа сэбэрлэлгэ.

Пятница — ерэхэ недели соо хэрэгтэй эдеэ хоолой зүйл худалдан абалга.

Суббото — хоёр үдэрэй эдеэ хоол бэлэдхэлгэ.

Гэрэй ажал зүбөөр эмхидхэхын тула ажал хэжэ шадаха бүлын бүхы гэшүүд өөр өөрын даабари уялгануудтай байхань тон шухала.

(«Наука и жизнь» журналай 1969 оной 2-дохи номерһоо абтаба).

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ НЭРЭЭР АЛДАРШААЛ

Дэлхэйн карта харабалтнай олон газар, нютагуудта эхэнэрнүүдэй нэрэ мүнхэлэгдэнхэй.

Манай ороной карта дээрэшье эхэнэр нэрэ үсөөн бэшэ. Яхадта — Мая, Сагаан далайда — Надежда, Камчаткада — Наталия, Приморидо — Ольга, Подмосковидо — Поля, Ленинград шадар — Наша гэһэн нэрэтэй нютаг, газарнуудтай ушархат. Тиихэдэ географическа карта зохёолгодо өөһэдөө хабаадалсаһан эхэнэрнүүдэй нэрэ тодорхой илгардаг.

Карта дээрэ харахада, Таймырай хахад олтирог Арктикын мүльһэн далай руу мантан томо ледоколой мүргэн ороноһон мэтээр харагдадаг. Таймырай зүүн хажууда арктическа экспедицидэ дэлхэй дээрэ эгээн түрүүшынхеэ хабаадалсаһан эхэнэр **Мария Прончищевагай** нэрэтэй тохой бии юм.

Намирай орьёл үндэрнүүдэй дунда СССР-тэхи эгээн ехэ ледник — **ледник Федченко** гэжэ бии. Үбгэ һамган Федченкотон — Алексей Павлович Ольга Александровна хоёр 1868 онһоо 1871 он болотор Дунда Азиин хаданнуудые шэнжэлһэн байна.

Алтайн эгээн үндэрнүүдэй нэгэн болодог Табан Богдо уула дээрэ **Александриин ледник** ялалзадаг. Энэ үндэртэ Россиин мэдээжэ эрдэмтэ-аяншалагша Григорий Николаевич Потанинай һамган, харгы замайнь нүхэр Александра Викторовнагай нэрэ үгтэнхэй юм. 36 жэлдэ Түб Ази, Хойто Монгол, Хитадаар Потанинтан аяншалһан байна. «Зүүн Сибирь, Монгол, Түбэд, Хитадаар аяншалга» гэжэ ном бэшэнхэй.

Марфа Петровна Черскаягай нэрэ Зүүн Сибирьтэй холбоотой. Политическэ сүлэлгэдэ эльгээгдэһэн Иван Дмитриевич Черский гэгшэдэ хадамда гаража, Сибириин байгаали шудалхадань, бүхы наһаараа туһалһан байгаа. Черскигэнэй нэрээр хоёр уула — нэгэниинь Сибириин зүүн хойно, нүгөөдэнь Забайкалида нэрлэгдэнхэй.

Мүнөө үедэшье аяншалагша эхэнэрнүүдэй нэрэ карта дээрэ бии болоһоор. Памирта **Евгения Корженевская** гэжэ орьёл үндэр бии. Памирые шэнжэлэгшэ совет эрдэмтэ Н. Л. Корженевскиин һамган туһалагшань яваһан. Поляриа Ураалай нэгэ ледник совет геолог **Вера Александровна Варсанафьевагай** нэрээр нэрлэгдэнхэй.

Саашадаашье манай ороной географическа карта дээрэ, холын одо мүшэнүүдэй картадашье эхэнэр нэрэнүүд бии болохо гэжэ найдагдана.

(«НЕДЕЛЯ», 1969 оной 10-дахи номер).

БОГДО УУЛЫН НЮУСА

(Хальмаг арадай үльгэр)

Үбгэжөөлэй хээр мори холоһоор хаража таниһан үхибүүд тэрэнэй иишээ шарбайса гүйлдэбэ. Кевлюн Наташаһаа ахи һэн тула ахижашье яанагүй, тэрэ бишыхан Наташынгаа хойноо зорёон гэзэгөөшье болон һалирна. Наташа булсагархан халуун хасараа үбгэжөөлэй шэрүүн хасарта няажа байжа эрхэлнэ. Харин Кевлюн эрэ хүн хадаа томоотой янзаар хаража байна. Кевлюн үбгэн абатаяа мэндэеэ хэлсэн сасиу моринойнь холоо абажа, эмээлэйнь дүрөө тэшээд үзэнэ. Үнэхөөрөө мэнэл наяхан һэн даа. Наран үбгэжөөл аша хүбүүнһээ моринһо мордоходонь туһалалсагша һэн. Кевлюн мүнөө ябууд мордодог болонхой.

Хулшни дүрөөдэ хүрэжэ, гарни гансагада хүрэбэ ха юм даа,— гэжэ омогорхон. Наран үбгэжөөл аша хүбүүндээ нэгэтэ бэшэ хэлэдэг болоо.

Түрэл тосхонойнь арадахи Богдо уулын саагуур үдэшын наран аржыгда ородог. Шаргал улаан наран уулын оройдо буужа ерэхэдээ, улаан ягаан үнгэтэй боложо, хүбэн сагаан хүлэдые үльгэр түүхэ сооходол үнгөөр түгөөдэг.

Бидэнэр мүнөөдэр Богдо уулын оройдо гараабди,— гэжэ Кевлюн һайрхаба.

— Хөөрүлээ гараа гү?— гэжэ үбгэжөөл һанаагаа зобонгёор дуугарба.

— Үгы даа. Үхибүүдээр хамта гараабди.

— Багшатнай ошоогоо гү?

— Үгы. Дундаа арсалдаад, уулын оройдо гараха ушаргүй болообди.

— Юун тухай арсалдаа гээшэбта, шолмохонууд?— гэжэ үбгэжөөл энеэбхилбэ.

— Классаймнай хагад Богдо уула нэгэ үнгэтэй юм гээ. Харин нүгөө хахаднай Богдо уулын нэгэ талань улаан, нүгөө талань сагаан юм гэжэ булялдаа. һүгэсэлдэн алдаабди. Ошожо хараабди, Тэдэ юундэ тиимэ ьень ойлгуулжа, тайлбарилжа хэлэхэ аргагүйдөөбди,— гэбэ.

— Энээн тухай хальмаг арадай домог соо хэлэгдэдэг юм,— гэжэ үбгэн абань холоһоо эхилбэ.

Наран үбгэжөөл яһала олон үльгэр домог мэдэхэ даа. Тэрэнь булта һонирхолтой байдаг. Наташа габшагай солбоноор үбгэжөөлэй үбэр дээрэ гараад һуушаба. Харин Кевлюн хажуудань дабшалан, дүүгэй һуубо. Үндэр уулын саагуур наранай шурган ороһон зүг тээшэ хараад, урда сагай үльгэршэн мэтэ дарии аалихаанаар Наран үбгэн хөөрөөдөө үргэлжэлүүлбэ:

— Урдын урда сагта бэлэй. Манай хальмаг арад үгсаатан үбһэ ногоогоор баян үнэр Волгын эрье шадараар нүүжэ захалһан юм. Теэд ганса үдэр бэшэ, хэдэн олон жэл, һара соо ябажа, адуун һүрэгөө ишэ асаржа ерээ һэн. Уһа голой эрьедэ һэеы гэрээ табижа хонодог бэлэй. Талаан үргэн талын дунда түүдэг галаа носоожо, түмэн олон адуун һүрэгөө түхэреэн һүни манадаг һэн ха.

Шэмэтэ ногооной дууһахада, һэеы гэрнүүд хуряагдажа, баруун зүг тээшэ манай үгсаатан аян замаа үргэлжэлүүлэн ябаа. Хагсуу хүйтэн үбэлэй үе сагта үбһэ ногоогоор дуталдаһан үй түмэн адуу малнууд тоогүй олоороо хосордог бэлэй.

Шииранг шамбай бэетэй баатар зүүн хүбүүд Богдо уулые ээм дээрээ ээлжээлэн абажа ябаа. Юуб гэхэдэ, эрэлхэг зоригтон, үнэн сэхэ сэдьхэлтэн лэ энэ хүндэтэ ашаа тээжэ ябаха эрхэтэй һэн.

Худалша хулгайша, хуурмаг мүхар һүзэгтэй хүн Богдо уулада дүтэлхэһөөшье айдаг һэн.

Жэргэмэл шубуунай дуугаар жэргэһэн, жэгүүртэ һайхан зунай сэлмэг үелөөгүүр энэ ушар болоһон гэхэ. Алдар суута Богдо уулада хоёр баатар дүтэлэн ерэбэ. Урда захадань зогсоһон баатар хүбүүн хүнгэхэнөөр уулаяа ээм дээрээ табяад хойто хажуудань зогсоһон баатарайнгаа үргэхые хүлеэнэ. Зүгөөр тэрэнь арай шамай үбдэгтөө хүрэтэр үргөөд, саашань үргэхэ шадал тэнхээгүйһөө шэшэрэн һалганан зогсошобо.

— Ши зэмэтэ юумэ хээ һэн гүш?— гэжэ нүгөөдэнь һураба.

— Би хаанашье, хэзээшье зэмэтэ юумэ хэһэн бэшэб,— гэжэ бардамханаар тэрэнь харюусаба.

— Хэлэ! Ямар зэмэтэ юумэ хээ һэмши?— гэжэ дахяад нүгөөдэнь асууба.

— Би зэмэтэй бэшэб, гээд уулын хойто захадань зогсоһон баатар хүри улаан болошобо.

— Сэхыень хэлээ һааш, хүлисэхэбди!— гэһэн һүрөөтэй шэрүүн гурбадахи асуудал табигдаа.

— Хүн зон ойлгыт! Би зэмэтэй бэшэб!— гэжэ худалша баатар үгэ алдаба.

Гайхалтай юумэн болошобо. Үндэр ехэ Богдо уула хойто зүгһөө аалихан һуужа захалаад, үнөөхи баатарые низа дараба. Эгээл энэ үедэ сүүхатай шара тоһоной хүн зоной хүл руу мухарин ерэхэдэ, дарагдаһан баатар хулгайшан байгаа гэжэ булта ойлгобо.

Тиигэжэ Богдо уула энэ гамаргаа үлөөд, хоёр үнгэтэй болоһон гэхэ. Хулгайшанай шуһаар будагдаһан хойто талань улаан, хүдэлмэришэ хүдэр баатарай зогсоһон талань хубилаагүй сагаан үнгэтэй зандаа үлэһэн юм...

Бишыхан үхибүүд талын хулганаанууд шэнги абяагүй болошоод, үбгэжөөлэй хөөрөөе шагнана. Энэ шэмэгүй байдалые нэн түрүүн Наташа эбдэжэ:

— Наран үбгэжөөл! Би хододоо үнэн сэхээр ябахаб!— гэнэ.

Манай хальмаг арадай дунда нилээд олон үльгэр домог хэлсэгдэдэг. Эдэ бүхы эртын домог зугаа үнэн сэхээр ажаһуужа, үндэһэн арад зондоо аша туһатай ябахын һургаал болодогынь дэмбэрэл юм.

Морхажи НОРМАЕВ.

Энээниие дуулаа һэн гүт?

Спортоор түрүүшын габьяата мастер

Конькин урилдаагаар сууда гараһан, ороной түрүү һуури эзэлжэ, 11 дахин чемпион болоһон Москвагай спортсмен Яков Фёдорович Мельниковтэ спортын габьяата мастерай нэгэдэхи номерой значок ба үнэмшэлгэ барюулагдаһан байна, — гээд «Спорт» календарь дотор бэшэгдэнэ.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо совет 1500 шахуу эрхим спортсмендэ спортын габьяата мастерай нэрэ зэргэ олгогдоһон байха юм.

Улам урганабди

Урданай хүнүүд мүнөөнэйхиһөө һурагүй хүсэтэй, томо байһан юм гэжэ зон хэлсэдэг. Гэбэшье антропологууд тиимэ бэшэ гэжэ харуулна. МГУ-гай Антропологиин институдай хүндэлмэрилэгшэд һүүлэй 50 жэл соо Советскэ Союзда эрэ хүн дунда зэргээр 2 сантиметрээр нэмээ, тэдэнэй дунда зэргын ута 167,7 сантиметр болоо гэжэ элируулээ. 1935 ондо, мүн 1965 ондо 14 наһатай үхибүүдые хэмжэжэ үзэхэдэнь, бүришье гайхалтай ургалта харуулһан байна. Энэ наһанай хүбүүд 7 сантиметр шахуугаар, басагад — 9 сантиметрээр ута болонхой.

АМИ НАҺАЯА ҮГЭТЭРӨӨ

1942 оной зун немецүүдэй эзэмдэһэн Киевтэ «Люфтваффе» гэжэ гитлеровскэ команда Киевэй «Динамо», «Локомотив» бүлгэмүүдһээ плендэ абтаһан футболистнартай уулзахань гэһэн соносхол гараһан байгаа. Булимтарагшад футболой талмай дээрэ совет хүнүүдые доромжолон, бүлэг шадабаритайгаа харуулха һанаатай байһан гэхэ. Киевэйхид тодхоһон пулемёдой аман доро сүйжэ байгаад наадахадаа, тэдэндэ диилдэнгүй, фашис футболистнарые илаһан юм. Тиихэдэ ороной эрхим вратарьнуудай нэгэн, Киевэй вратарь Николай Трусевич эрэлхэг зоригтойгоор наадаа.

Фашис булимтарагшад «Люфтваффе» команда манай футболистнарта илагдаа гэжэ мэдэрээгүй. 1943 оной февралиин 24-дэ Трусевич бусад футболистнаргайгаа хамта буудуулан алуулһан байна.

ТААБАРИДА ХАРЮУ

«ЗАЛХУУ БА ШҮДХЭР»

1968 оной февралиин 23-най амаралтын үдэрэй номерой дүрбэдэхи хуудаһанда иимэ гаршагтай тоо бодолготойгоор тааха таабари үгтэһэн байгаа.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо энэ таабарине тааһан тухайгаа мэдээсэһэн бэшэгүүд манай редакцида яһала олон ороо. Таабарине таалгада хабаадажа, харюуень эльгээһэн хүндэтэ уншагшадтаа нэн түрүүлэн баясхалан хүргэхэ уялгатайбди.

Эгээл түрүүн, газетын гараһанай үглөөдэрынь, редакци Улаан-Үдэдэ ажаһуудаг Сэмжэд Дугаровагһаа бэшэг абаба. Нүхэр Дугарова тэрэ таабарине тон зүбөөр тайлбарилба.

Тэрэ таабарида зүб харюу үгэхын тулада бодолгыень хойноһоонь эхилжэ, хүүргэ дээгүүр гурбадахяа гараһан хойноо хэды мүнгэтэй байгааб гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй болоно бшуу. Теэд шүдхэртэ 24 мүнгэ түлөөд байхадань, хармааниинь хооһоршоо ха юм. Тиихэлээрээ гурбадахяа гаталхын урда 12 мүнгэн бии байгаа. Хоёрдохёо гаталаад байхадаа 36 мүнгэтэй болоо һэн хаш. Тэрэнэйнгээ 24 мүнгыень шүдхэртөө һарбайгаа һааб даа.

Хоёрдохёо хүүргэ дээгүүр үнгэрхын урда тээ 18 мүнгэтэй байһан болоно. Тиихэлээрээ түрүүн гаталһанайнгаа удаа 18+24=42 мүнгэтэй болоһон хаш. 24-нь шүдхэртөө үгөө ааб даа. Энээн дээрэһээ болоходо, шүдхэртэй боосолдохын урда тээ Залхуу хармаан соогоо 21 мүнгэтэй байһан болоно бшуу.

Харин тиихэдэ энэ таабари тайлбарилха зуураа, Хориин дунда һургуулиин 5-дахи классай һурагша Р-Х. Цыренова, Санагын дунда һургуулиин (Захаамин) 6-дахи классай һурагша А. Дымжилов, Яруунын аймагай Шэрэнгиин эхин һургуулиин 4-дэхи классай һурагша Б. Бадмаев болон бусад уншагшад тоо бодолгоёо буруу тээһээнь эхилнэ. Тиигэжэ бодолгын гурим баримталнагүй. Яаба хээбэшье Залхуу түрүүн 21 мүнгэтэй байгаа гээд тодорхойлно.

ШОГ МҮРН...

— Шагнал даа, Н... юундэ загаһад абя... гүйб?

— Ямар үбэштэ... Толгойгоо уһа руу ... өөрөө дуугараад үзэл...

* *

Нэгэ студент шал... рээ багшадаа енгүүр...

— Энээниие намһаа... мэдэхэ аад, юундэ ...

Багшань директор... тухайнь мэдүүлбэ ха.

— Үгы, теэд, би ... хэлээ гээшэ гүб?—г... дент гайхашаба.

* *

— Шубуунай үд... малгай намда таарам... ень абажа болохо гү?...

Наймаалагша:

— О-о, та эндүү... үдэнэй ашаар та арба... луугаар харагданат...

— Нээрээ гү? Т... үшөө хоёр үдэ нэмыт...

ЭЛДЭБ ҺОНИН

★ **Сай удагаараа ирландецууд дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Нэгэ хүндэ жэлдээ 5 килограмм шахуу сай хүртэнэ. Энэ талаар тэдэнэр англичануудые ахин гараа.**

★ **Океаниин болон Африкын олохон арадуудта, мүн Хойто Америкын зарим племенүүдтэ урда сагта үхибүүдые үргэжэ абаха заншал байһан юм. Тиихэдээ үргэһэн үхибүүдээ өөһэдынгөө түрэһэн үхибүүдтэ оро бол бури ехээр хүндэлдэг, үргэһэн түрэлхидынь наһа барахадаа тэдээндээ зөөриингөө ехэнхи хубиие орхидог байгаа.**

Парижай мэдээжэ адвокат Луи Бернар (1788—1858) сүүд дээрэ өөрыгөө хамгаалжа байһан хүнэй ами наһа абархын тула 120 часай туршада нэгэшье забһарлалгүйгөөр үгэ хэлэһэн. Гүрэнэй урбалтада гэмнэгдэһэн генерал Жан Траво гэгшэ Ренн городой сэрэгэй трибуналаар сүүдлүүлэгдэһэн юм.

Хэдэхэн час болоод саазалуулхаяа байба. Сүүдэй шиидхэбэри хүнгэдхэхэ гуйлтатайгаар Франциин корольдо хандаад, харюугайнь ерэтэр сүүдэй шиидхэбэриин дүүргэлтые хойшолуулыт гэхэдэнь, сүүд арсаһан байба. Тиихэдэнь адвокат Бернар юундэ иимэ гуйлтатайгаар хандаһанаа тайлбарилхые гуйба. Сүүдэй зүбшөөлөө үгэхэдэнь, адвокат үгэеэ эхилбэ. Тэрэ табан үдэр, табан һүни нэгэшье амарангүй үгэ хэлэбэ. Энэ үедэнь сүүдлүүлэгдэһэн генералай һамган Версаль ошожо, үбгэндөө королиин хүнгэдхэл асаржа үрдеэ. Уур сухалаа хүрэһэн судьянар адвокадые өөрыень түрмэдэ хааһан байна.

(«Наука и жизнь» журналһаа).

ХОНИДОЙ ШУУЯАН

Хонидоо хорёодонь хооһоор хаажархёод, зайжа ябашадаг гү, али архидашадаг ушар эндэ тэндэ үзэгдэнэ.

Хонидой шууяан:
— Хорёо соомнай нигэжэ
Хооһоор хаагаад тонилдог
Хэрзэгы хүдхэ эзэдээ
Хэһээхэ аргаа бэдэрэе!..
— Хоёр шэхэнэйнь дүлниртэр,
Хойрог зангайнь хайлатар,
Манаа баһахаа болиторынь
Мааралдая барандаа!
— «Хожом хэзээш нигэжэ
Хооһоор хаахаа болёобди,
Хайрлыт!» гэжэ гуйтарынь
Хамһажа булта мүргэе!..

ФИБ ШНБ хоёр

СЭНХИ... ЭКРАНУУД...

12 часһаа 14 час ... скваһаа дамжуулга. 12... үхибүүдтэ зорюулаг... жуулга. 12.30 минута... дино-Балкариин теле... грамма. 16.35 мину... Горькиин «Егор Бул... бусад» гэһэн зүжэг. 1... таһаа «В эфире — ... гэһэн дамжуулга. 20.3... һаа хоккейгээр дэлх... һуури эзэлхын түлөө... мүрысөөн Канада—... командануудай хоор... 21.15 минутаһаа р... терхи һонин. 21.35 ... Т. Петровагай концер... һаа «Без легенд» г... очерк. 22.40 минутаһ... 23 часһаа 0,15 мину... Москваһаа дамжуулга... хоккейгээр дэлхэйн ... эзэлхын түлөө эхил... СССР-эй—Швециин ... дай хоорондо болохо...

Редакторай орло...

М. Н. Н...

Манай адрес, телефон...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редакто... приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. ре... 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретар... отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйст... 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышл... строительства — 61-35, советского строительства и бы... культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — ... формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, ... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати ... те Министров БурАССР.

Н-00437. Зак. № ...